

436676

NAŠA LUČ

oktober 2004, letnik 53, številka 8

MESEČNIK ZA SLOVENCE PO SVETU

POZNEGA VERA
prosi za nas!

Molitve kralice! Napravi nam čisto srce.
Precista d... zoi ljubezen dote.

NAŠA LUČ

Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Prepričan katoličan

2

Moje življenje je moje, slovensko, sodobno, evropsko in večno

6

Slovenski olimpijci v Atenah

7

Krščanske korenine naj bodo temelj evropske ustave

8

Trgatev z manj znane plati

9

Volilne strategije

10

Prisluhnimo domovini

11

Slovenija moja dežela

14

Iz življenja naših župnij

16

Leto brez sonca

35

Lučkin kotiček

41

Malo za šalo

42

Oglasi

43

Prva str. ovitka: Z. Podvinski: Medžugorje
Druga str. ovitka: Z. Podvinski: Rožnovenska
Mati Božja, Hoče
Tretja str. ovitka: Arhiv SKM Stuttgart:
Srečanje v moji domovini
Četrta str. ovitka: P. Pokorn: Kamnik

16ian

Pravica in odgovornost

V modernih družbah imajo veliko moč sistemi, v katerih je posameznik bolj člen kot svobodna in suverena oseba. Osebnosti so ograjene z zahtevami delovanja družbe, ker je urejena družba človeku tudi v pomoč, da lažje uresničuje svoje osebne interese in dejavnosti. Zato je človek prost samo v tem smislu, da vidi svoje delo koristno tudi za druge. To načelo krščanstva osmišlja in duhovno pogloblja z največjo zapovedjo.

Tudi izseljenci imamo svoje človeško dostojanstvo, kjer morajo biti zagotovljene pravice in so naložene dolžnosti.

Te dni, ko prejmete ta izvod naše revije v roke, bodo ali so že mimo volitve v naši domovini. Z udeležbo na volitvah prevzame človek svoj del odgovornosti za naslednje obdobje demokratičnega razvoja naroda in države. Dosedanja statistika pove, da veliko slovenskih državljanov po svetu ne uporabi te pravice in ne opravi svoje dolžnosti do domovine. Volilni postopki so zapleteni in pogosto ljudje kritično ugotavljajo, da nimajo pregleda, kaj kdo počne v slovenski politiki, da bi lahko izbirali. Pravična odgovornost do domovine pač zahteva nekaj napora še pred volitvami. Treba se je nekoliko pozanimati, vprašati, se posvetovati. In potem opraviti volilne postopke, ki so predpisani z zakonom. To je odgovorno delo do narodne skupnosti.

Čut odgovornosti do naroda in države pa se med Slovenci po svetu zbuja in goji v slovenskih skupnostih. Vsaka organizirana ali spontana skupnost je velik dar za rojaka. Tudi nekoliko večji ali včasih prav veliki napor za udeležbo v skupnosti se sčasoma pokažejo kot edino pravilna odločitev. Čeprav je treba videti in priznati, da se slovenstvo in slovenska kultura goji najprej v družini, pa je treba prav tako spoznati, kako nepogrešljiva opora tej je skupnost. To velja tudi tam, kjer je skupnost posamezniku sem in tja naporna zaradi različnih značajev, zahtev in potreb rojakov.

Skupnost je veliko več kot samo seštevek ljudi, ki so se zbrali skupaj. Posebej velja to za župnije, kjer se goji celotna slovenska kulturna razsežnost, zajeta v besedah: domovina, narod, Bog.

To bolj določno opazi tisti rojak, ki redno prihaja v skupnost in zraste vanjo. Sam je poskrbel za to, da ga drugi poznajo in sprejemajo v njegovi enkratnosti in človeških kakovostih. Samo na srečanjih lahko človek popravlja svoje vtise o drugih. Tako nastaja tista človeško zrela povezanost, iz katere raste moč družbe. Taka skupnost na tujem je moč slovenstva v svetu. To je okrepitev tudi narodnih moči, saj Slovenija ni samo v Sloveniji, ampak je lahko zelo močna in živa tudi med drugimi kulturami.

To je naša narodna pravica in odgovornost. To je tudi neposredna priložnost za nas same. In še več. Je najboljša možnost za slovensko narodnokulturno prisotnost v Evropi in po svetu. Obenem je odprt prostor, pogrnjena miza za drugo, tretjo generacijo slovenskih potomcev sredi med evropskimi kulturami in narodi. Ne smemo se ujeti v ozke razglede, ki jih nudi pogled skozi okno lastnega stanovanja. Glejmo na svet tudi skozi okno našega narodnega in duhovnokulturnega poslanstva, ki ga nosimo Slovenci, razseljeni po svetu.

Janez Pucelj

Prepričan katoličan

Alojz Rebula. Kdo od Slovencev še ni slišal zanj? Tržaški pisatelj romanov, novel, iger, dnevnikov, biografij, razprav, člankov ... Toda ne le pisatelj: tudi profesor, vzgojitelj, neutrudni kulturni delavec. »S Trstom in Primorsko je častno stopil v slovensko kulturno obnebo, častno in možato, z velikim znanjem, umetniško občutljivostjo, briljantno izpovedno močjo in predvsem z zavidljivo pokončnostjo,« piše urednik Mladike Marij Maver v posebni, junjski izdaji te revije, ki je v celoti posvečena pisatelju Rebuli ob njegovi 80-letnici življenja.

Ob vseh teh odlikah manjka še ena: Prepričan katoličan. Kardinal Alojzij Ambrožič iz Toronta je v kratkem zapisu v isti reviji to takole izrazil: »Z miselnimi in umetniškimi problemi se srečuje kot korajžen katoličan, ki mu ni nerodno izpovedati svoje vere in ga ni strah, da bi ga težave premagale.« Tu je njegova pokončnost in trdnost. Zazrt je v smer Absolutnega, v zadnji cilj človekovega življenja in vse človeške zgodovine, v smer, kot je on sam zapisal v enem od številnih njegovih del, Novih nebes in nove zemlje. Skoraj deset let sem bil na Opčinah pri Trstu tudi njegov župnik, kar si štejem v posebno čast. Ob vsakem srečanju je iz njega vela skrb za človeka, za to, kar je v človeku svetega in neodtujljivega, skrb tudi za Cerkev in njeno rast. V zadnjem pogovoru na Dragi 2004 ni pozabil vprašati, kako je z gospo Angelco z Opčin, ki sedaj živi v Stuttgartu in je v letu žalovanja za svojim dragim možem. Tudi ni pozabil vprašati, kako je kaj s Slovenci v Nemčiji: še govorijo slovensko, so še verni, kako je z njihovimi otroki itn. Krščanstvo ga je oblikovalo, on sam pa je v odgovor s svojim življenjskim opusom oblikoval slovensko krščanstvo.

Revija Naša luč se pridružuje številnim čestitkam in priznanjem, ki jih je pisatelj Rebula prejel za svoj osmi

Foto: Peter Cvelbar

mejni kamen. S kardinalom Ambrožičem tudi mi vzklikamo: »Ob osemdesetletnici Alojzu Rebuli iz srca čestitamo in se mu iskreno zahvaljujemo za vse, kar je in kar je napisal.« Hvala tudi, da je pristal na ta že osmi intervju v svojem prazničnem letu 2004.

Gospod Rebula, letos obhajate jubilejno leto, 80-letnico. V tem letu ste bili deležni številnih priznanj. V posebni izdaji tržaške revije Mladika so vam številni slovenski kulturniki namenili lepe in zanimive misli in ocene vašega življenjskega opusa. Katere misli ste bili najbolj veseli?

V nekem drugem intervjuju me je nekdo vprašal, na kaj sem v svojem življenju ponosen. Odgovoril sem, da pravzaprav na nič. Zato lahko razumete, da sem na priznanja, ki jih omenjate, gledal kritično. Ne vem, koliko sem jim verjel. A če me je tam razveselilo kaj, je bila misel, da mi je v življenju bilo do slovenske kulture in slovenskega krščanstva.

Kako se počutite in na kaj pomislite, ko gledate nazaj, na prehojeno življenjsko pot?

Nisem bil v vojni, nisem bil v lagerju, a sem bil kakšnih desetkrat v bolnišnici, doživel sem tragične izgube, zato imam za sabo vrsto težkih ur. A obenem imam vtis, da je Bog razpostavil ob moji življenjski poti nekaj preoblečenih angelov, ki so mi pomagali živeti in, kar je glavno, me privedli k veri v Kristusa, to pa je vera v smisel in nesmrtnost. Na koncu se dviga v meni ena sama zahvala Bogu za vse, kar je bilo, tudi za vse težko in najtežje, saj sem prepričan, da je bilo tudi tisto v moje dobro.

Mohorjeva družba iz Celja je ob vašem jubileju izdala vašo novo knjigo Nokturno za Primorsko. To knjigo sem prebral z veseljem in navdušenjem. Poslušil se bom njene zgodbe za nadaljevanje na-

jinega pogovora. V tej knjigi je izpoved vaše duše in srca, močna izpoved krščanske vere in zagovor slovenstva. Sem jo prav ocenil?

Seveda je avtorju v veselje videti bralca, ki se tako izrazi o njegovi knjigi, kakor ste se vi za moj *Nokturno* za Primorsko. S tem, da boste pri nadaljnjih vprašanjih izhajali iz te knjige, ste pokazali zanimiv prijem. Ja, rekel bi, da sta knjigo navdihnili predvsem moje doživljanje slovenstva in krščanstva. Z drugo besedo: zemeljskega in večnega.

Neomajno zvestobo narodu in veri pooseblja mlad in dinamičen duhovnik, kaplan Florijan, ki išče dokončne odgovore bodisi na področju verovanja kot tudi na eksistencialni, bivanjski ravni in seveda na kočljivem področju narodne, nacionalne identitete. Ali lahko v tem liku vzremo pisatelja samega, vas, gospod Rebula?

Samo do neke mere. Vsekakor drži to za vrednoti, ki sem ju pravkar omenil. To je razumljivo ob dveh dejstvih: prvič, da sem sin genocidne dobe, ki je hotela ubiti v meni mojo narodnost; drugič, da sem prišel do popolnega sprejetja vere, nicejsko-konstantinopelske veroizpovedi, po težkih življenjskih preizkušnjah.

Mlad kaplan Florijan, narodnjak in naprednjak, se junaško spoprime s fašistično italijansko oblastjo, ki je v obdobju pred drugo svetovno vojno vladala Primorski. Zdi se mu celo, da je Cerkev, ki je bila preveč popustljiva do fašističnega režima, izdala svoje poslanstvo. Junaka tega zgodovinskega romana popeljete iz krize in ga usmerite v duhovno,

mistično sfero, takorekoč v dušo Cerkve, kjer ni več nikakršnih režimov, ampak svobodno srečanje med človekom in Bogom. Ali mislite, da se je Cerkev kdaj spozabila in bila bolj v službi cesarju oziroma cesarjem, zemeljskim oblastem, kot pa Bogu?

Ko sem pisal roman, o katerem govoriva, sem segal po vsej dosegljivi zgodovinski dokumentaciji, začenši z znano Pelikanovo zgodovinsko knjigo. Tako sem dejansko naletel na momente, ob katerih se zdi, da bi bil lahko odpor Svetega sedeža proti fašističnemu nasilju odločnejši. Da so v tem pogledu bili kritični do vatikanske politike celo Cerkvi najzvestejši ljudje, pričata primera dveh, ki sta danes svetniška kandidata: Tržačana dr. Jakoba Ukmarja in škofa dr. Janeza Gnidovca. Ukmar je z neštetimi poslanicami opozarjal Vatikan na to, kar se je dogajalo, dr. Gnidovec pa je obžaloval, kako je vatikansko popuščanje na Primorskem pehalo slovenske primorske emigrante v Jugoslaviji v naročje pravoslavja.

Sam Cerkve ne bi sodil. Dejstvo pa je, da je bil odnos Benedikta XV. do nasilja nad slovensko manjšino na Primorskem drugačen, kakor je bil odnos Pija XI. Kot ste videli v romanu, je Florijana prizadelo predvsem to, kar se je dogajalo v goriški škofiji po odstopu nadškofa Sedeja. Ni mogel prenesti, da je namesto svetniškega in vsestransko pravičnega škofa prišel na njegovo mesto poklicni raznarodovalec in policijski konfident. Da bi utrdil svojo omajano vero, Florijan ni segel po teoloških knjigah, ampak se je obrnil na živo pričevalko nadnaravnega sveta, na takrat znamenito vidkinjo Terezijo Neumann. Prav tako ga je potrdilo v

rešen problem življenja. «

rečko Kosovel

Alojz Rebula na letošnjih študijskih dnevih v Dragi

Alojz Rebula s svojo ženo Zoro Tavčar Rebula

veri srečanje z junaškim bojevnikom proti Hitlerju, Münchenskim časnikařem dr. Gerlichem.

Ali je Cerkev bila kdaj bolj v službi oblastem tega sveta kakor Bogu? To bi bilo vprašanje za zgodovinarja, za kakšnega Daniela-Ropsa, avtorja velike Zgodovine Kristusove Cerkve. Sam mislim, da se je to res dogajalo. K temu naj dodam, da to dejstvo moje vere ne more omajati, saj vem, da Cerkve ne sestavljajo angeli, ampak tudi zmotljivi, omejeni, častihlepni in ambiciozni ljudje. A naj se izrazim z avtomobilsko metaforo: kljub tej pomanjkljivi človeški karoseriji ostaja motor, ki je v srcu Cerkve, božji.

Dvakrat doživi duhovnik Florijan preganjanje in izgon. V času fašizma ga oblast zaradi doslednosti do slovenskega jezika in zvestobe narodu izžene v notranjost Italije, v pokrajino Molise, deželno skal in koz. Nemci ga v času druge svetovne vojne pošljejo v taborišče Dachau. Obe preganjanji, konfinacijo in koncentracijsko taborišče, prestande in izide izčiščeni, duhovno bolj močan in narodno še bolj zaveden. Ali lahko v Florijanovi usodi uzremo zgodovinsko usodo slovenskega naroda? Kje so podobnosti in kje so morda razlike?

Skupaj s Florijanom je bilo pod fašizmom konfiniranih še mnogo drugih primorskih Slovencev, v glavnem po otokih. Prav tako je skupaj z njim mnogo Primorcev

pod nemško zasedbo končalo v nemških koncentracijskih taboriščih. V tem pogledu se torej neka individualna usoda krije s širšo, kolektivno. Več ni mogoče reči, saj je vsaka od teh usod imela svojo edinstveno pot, nezamenljivo s kakšno drugo, posebno glede odnosa do poslednjih reči.

Paradoksalno, na koncu romana vaš junak Florijan, ki se je celo življenje boril za slovenskega človeka, za zvestobo Bogu in domovini, postane žrtev komunističnega režima. Po nedeljski maši in sprehodu ga likvidira Slovenec, ki je bil v času fašizma fašist, Mussolinijev borec v Abesiniji, na koncu je postal partizan, po vojni pa likvidator. Kdaj se bomo Slovenci izčistili, se spravili? In seveda, kako?

Tudi v svojem tragičnem koncu Florijan simbolizira usodo nekaterih drugih svojih sobratov tako na Primorskem kakor v osrednji Sloveniji. Ko bi bili komunistični oblastniki imeli več narodnega čuta, bi bili morali biti kljub svoji leninistični doslednosti, ki je hotela uničiti vero, do primorskih duhovnikov vsaj malo obzirnejši, kot so bili do duhovnikov osrednje Slovenije, kjer se je Cerkev dejansko uprla revoluciji. Dejansko pa so bili do primorske duhovščine prav tako neusmiljeni. To je po mojem mnenju ena od posebnih sramot slovenskega komunizma.

Kdaj se bomo Slovenci spravili? Pred sodnim dnem težko ... Kako? Ponavljati ono spravo v Kočevskem Rogu bi pomenilo uprizarjati farso. Do resnične sprave pride lahko samo v globini src. Pri kristjanih na primer tako, da molijo za padle v obeh taborih ...

Na okrogli mizi Drage mladih z naslovom Slovenci brez meja v Evropi, ki je bila v soboto, 4. septembra 2004, in kjer sva skupaj z umetnikom iz Pariza, Evgenom Bavčarjem, sedela in modrovala tudi midva, je prišlo do izraza, da smo Slovenci v združeni Evropi pred novimi zgodovinskimi odgovornostmi. Ideja združene Slovenije, se pravi matične domovine, zamejstva in izseljenstva, postaja spet aktualna. Kako v novih razmerah ustvarjati in pospeševati bolj enoten kulturni in duhovni prostor slovenstva? Po kakšnih poteh mislite, da bomo nekaj tega dejansko dosegli?

Plemenita ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, se pravi neke duhovne Slovenije onkraj njenih državnih meja, nekega širšega kulturnega sožitja matice, zamejstva in zdomstva, je doslej zaživela samo delno, kolikor jo je dejansko uresničevala samo slovenska Cerkev. To je razvidno že iz

slovenskega tiska: res vseslovenski razgled najdete samo v verskem tedniku Družina. Oblast, ki vlada v Sloveniji po demokratizaciji, se pravi pomarksistični blok, se v tem pogledu ni bistveno odmaknila od prakse prejšnje totalitarne oblasti, ki je onkraj meja podpirala predvsem svoje ideološke izpostave, vse druge pa ignorirala. Simpozij DRAGA, ki ga že štiri-deset let navdihuje ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, ni dobil od slovenske države niti to-larja podpore. Če pa ta ideja nima podpore v središču države, jo zunanja Slovenija težje uresničuje. Kar pa more storiti vsak Slovenec, naj živi kjerkoli, je najmanj to, da se zanima za vse, kar se nanaša na usodo nje-govega naroda, da sledi njegovi kulturi, da podpira njen tisk. Če pa je kristjan, lahko k temu doda še kaj, kar je najbolj učinkovito: molitev za svoj narod. Ne samo prošnjo, ampak tudi zahvalno molitev. Koliko Slovencev se na primer zahvaljuje Bogu, da smo Slovenci prišli do politične svobode in do svoje države?

Ali poznate Našo luč? Imate stike s Slovenci po svetu?

Našo luč poznam samo od daleč. Nekajkrat sem jo do-bil v roke, a ji ne sledim. Nisem človek prevelikih stikov, do interneta sem na primer prišel šele zadnji čas, a vendar imam nekaj navez na Koroškem in v

Tudi letošnja Draga je privabila veliko Slovencev iz zamejstva in matice.

Ameriki, da o Sloveniji ne govorim. Pred dnevi sem v Dragi stisnil na stotine rok ...

Kaj bi svetovali Slovincem, ki so razkropljeni po svetu, da bi ostali zvesti svojim narodnim koreni-nam in svoji duhovni pripadnosti krščanstvu?

Verjetno sami čutijo, da je glavno ostati v stiku s slovensko skupnostjo, če je le dosegljiva. Tam najdejo žarišče jezika, kulture in vere, kjer lahko hranijo svojo narodno in versko zavest. Kjer pa ta stik ni mogoč, os-taja navezanost na slovenski tisk in na krščansko prakso.

Alojz Rebula po osemdesetem letu? V katero smer zre vaš pogled?

Če bi hotel posnemati zgled svetega Pavla, bi moral biti moj pogled usmerjen samo naprej, proti obali Nove zemlje. Prepustiti preteklost z vsem, kar je bilo v njej, dobrega in slabega, božjemu usmiljenju, prihod-nost pa ljubeči božji Previdnost, to bi bila po mojem najboljša drža za kristjana. Sicer pa se ti z leti specifič-na teža tega sveta z vsem, kar premore, razveljavlja. Na borzi bivanja opazuješ upadanje cene vsega zemeljskega. Pomembno ti postaja, kar se navezuje na večno.

Kakšne so vaše sanje o 21. stoletju, ki smo ga začeli nič kaj človeško in lepo, če pomislimo na Irak, na terorizem, na nasilje?

Če gledam novo tisočletje, v katerega smo pravkar vstopili, se kakšnim lepim sanjam nikakor ne morem prepustiti. Lahko sanjam kaj vem kakšne tehnične dosežke, osebno letalo za pot v trgovino, letovanje na Luni, izlete na Mars, zmago nad rakom in aidsom, vesoljni mir; a vse to bo slejkoprej ostalo v območju doline tega planeta, kjer je človeku usojeno trpeti in umreti. In vendar smo še daleč od omenjenih možnih ciljev, predvsem od vesoljnega miru. Slišimo drugačne napovedi v dogledni prihodnosti, o vojni med Pakistanom in Indijo, o vojni med ZDA in Kitajsko. Ko to pišem, Rusija še žaluje za pokolom otrok v Osetiji. Po Srebrenici in Ruandi se torej tok modernega bar-barstva ni ustavil. Kaj ga bo ustavilo? Tehnika že ne: saj je to barbarstvo, ki uporablja računalnik in inter-net. Demone zgodovine lahko ustavijo angeli zgodovine. Ampak so tudi apokaliptični angeli, angeli s čašo božjega srda v rokah ...

Pogovarjal se je Zvone Štrubelj

Moje življenje je moje, slovensko, sodobno, evropsko in večno

(Srečko Kosovel)

Letos obhajamo 100-letnico rojstva pesnika Srečka Kosovela. Rodil se je v Sežani, otroštvo je preživel v Tomaju, nato pa je v Ljubljani študiral slavistiko in romanistiko. Tam je okrog sebe zbiral mlade intelektualce. Umrl je mlad, star komaj 23 let. Njegove pesmi izražajo pristno domovinsko čustvo in so nabite tudi s svetovljansko razsežnostjo. Človek in umetnik, ki je v kratkem življenju duhovno že pred več kot osemdesetimi leti živel kot Slovenec in Evropejec, tudi nam kaže duhovno pot do lastnih korenin in do novega doma, skupne hiše evropskih narodov.

Na letošnji Dragi 2004 na Opčinah pri Trstu (intelektualni, kulturni in duhovni forum Slovencev iz domovine, zamejstva in sveta, že 39. po vrsti) je priveditveni prostor bogatila misel Srečka Kosovela: »Resnica je pri nas, in ako ji pomagamo do vstajenja, je s tem že rešen problem življenja.«

Resnica je v nas! Tako bi lahko povzeli dogajanje okrogle mize, ki jo je priredila letošnja Draga mladih v soboto, 4. septembra, dopoldne. Naslov je bil Slovenci brez meja v Evropi. Izhodišča okrogle mize so podali pisatelj Alojz Rebula, ki ga v tej številki Naše luči predstavljamo v pogovoru meseca, umetnik in profesor Evgen Bavčar iz Pariza in spodaj podpisani Zvone Štrubelj iz Stuttgarta. V tem kratkem zapisu ne morem povzeti vsega, kar se je na tej okrogli mizi dogajalo. Podčrtal bom le tiste vidike, ki so se dotaknili življenja Cerkve oziroma dediščine krščanstva, ki je naš slovenski narod duhovno oblikovala in ga ohranila pri življenju.

Pisatelj Rebula je že na začetku svojega posega podčrtal, da je bila predvsem katoliška Cerkev tista, ki je že ves čas združevala in povezovala Slovence iz domovine, zamejstva in sveta. Če imamo trenutno lepo krošnjo slovenske suverene države in če smo priznani in sprejeti med enakopravne narode Evrope, je to zato, ker ima to slovensko drevo globoke korenine: krščansko duhovnost in kulturo. Evgen Bavčar je med drugim povedal, da je bilo slovensko krščanstvo vedno široko in univerzalno in da smo tudi Slovenci po njegovi zaslugi prišli do ugotovitve, da je najvišji zakon – zakon srca, postava eksistence, nepreklicna pravica »biti«, obstajati, takšni kot smo, z vsemi svojimi kakovostmi in omejitvami. Upajmo, da bomo kot Slovenci znali tudi sedaj v Evropi ohraniti notranji prostor človeka, kamor ne sme vdreti nobena ideologija, nobena zapoved od zunaj: nihče nam ne sme odvzeti svobode do neoskrunjenega notranjega svetišča.

Sam sem izpostavil vprašanje slovenske formule individualnosti in univerzalnosti, ki nam jo je prav tako dalo krščanstvo. S krščansko mislijo se je pojavil človek kot posameznik, kot oseba. Krščanski odnos do Boga je ovrednotil človeka kot osebo, posameznika, nosilca pravic in dolžnosti. Na eni strani je zato globoki čut za individualnost, na drugi pa, kot druga plat medalje, globoki čut za univerzalnost. Bog je Oče vseh ljudi, zato ni več prostora za »plemenski« odnos do Boga. Slovenci smo ti dve načeli krščanstva strnili v posebno formulo. Tako smo po eni strani nagnjeni k individualizmu, ki pogosto vodi v provincializem, v zaprtost, celo v zavračanje različnega in tujega. Od tu je majhen korak do nestrpnosti, nekakšne tope netolerantnosti. Po drugi strani pa smo zmožni odprtega svetovljanstva. Na vseh celinah sveta so se Slovenci uveljavili in s svojim prilagodljivim genijem stopili v domala vsak kotiček našega globusa. Če znamo bogatiti druge celine, obe Ameriki, Avstralijo, Azijo, Afriko in celo Oceanijo, pa pogosto kot Slovenci ne znamo stopiti skupaj in vse to naše bogastvo prenesti na en, »vseslovenski duhovni in kulturni žiro račun«. Evropa nam sedaj nudi priložnost za duhovno in kulturno združeno Slovenijo. Smo pred novo zgodovinsko odgovornostjo. Vizija kulturno in duhovno združene Slovenije je danes, v Evropi, lahko spet nekaj živega. Opogumimo se s Cankarjem, ki je zapisal: »Utopije – (...) imajo že od nekdaj to čudno lastnost, da se po navadi uresničujejo.«

Zvone Štrubelj

Slovenski olimpijci

Olimpijske igre 28. olimpijade v Atenah so bile četrte igre, na katerih so sodelovali športniki samostojne Slovenije. Letošnja odprava v Atene je bila doslej najštevilčnejša. V 11 panogah je naše barve branilo 79 športnikov.

Na olimpijadi v Barceloni so naši športniki osvojili svoji prvi dve bronasti medalji. Led je bil prebit in v Atlanti leta 1996 smo se že okitili z dvema srebrnima medaljama. Vse je torej kazalo, da ni daleč dan, ko bomo dobili tudi prvo zlato odličje. To se je zgodilo v avstralskem mestu Sydney. Na letošnji olimpijadi v Atenah pa se je krog dobitnikov medalj razširil. Dobili smo jih na štirih področjih, kar je za tako malo državo zelo razveseljivo dejstvo.

Atene 2004

Že pred odhodom v grško prestolnico sta bila v središču pozornosti veslača **Iztok Čop** in **Luka Špik**. Olimpijska prvaka iz Sydneyja sta po velikih težavah, ki sta jih imela v pripravljalnem obdobju, uspešno stopnjevala formo in prav v finalu prikazala najboljšo predstavo. Izpolnila sta zadani cilj in ugnala italijansko posadko, za vnovični olimpijski triumf pa ju je prikrajšal francoski čoln. S srebrno medaljo je izkušeni Izток Čop dopolnil svojo zbirko odličij, okrog vratu je namreč prejel medalje vseh treh barv, in še dodatno podčrtal svoje ime v knjigi slovenskih športnih legend. Naši ostali čolni so ostali brez nastopa v finalu.

Prav z vetrom se je v Grčiji uspešno bojeval naš jadrlec **Vasilij Žbogar** iz Izole. Znova je dokazal, da je sposoben velikih rezultatov, da je v športu včasih potrebno tudi tvegati in s prefinjeno taktiko (na koncu je izbral povsem drugo smer kot ostali jadranci) prijadral do bronu. Zelo dobro sta jadrali tudi Vesna Dekleva in Klara Maučec. V razredu 470 sta se večinoma držali povsem pri vrhu, na koncu pa jima je zmanjkalo nekaj športne sreče.

22-letna Žalčanka, judoistka **Urška Žolnir**, pa je bila naše največje presenečenje. V olimpijsko ekipo je bila sprejeta zadnji možni dan in na prvenstvu dosegla enkratni uspeh. Po fantastičnih uvodnih borbah je v polfinalu že stala na pragu finala, ki pa se ji je nato nesrečno izmuznil. V tekmi za tretje mesto pa je bila spet suverena in z zmago okronala velike uspehe naših ostalih judoistov, ki smo jim bili priče v zadnjem času.

Nastop **Jolande Čeplak** pa je posebna olimpijska zgodba. Vsi smo od nje pričakovali eno izmed medalj, pa čeprav je bila konkurenca v njeni disciplini izredno močna. Pred olimpijado je vedno poudarjala, kako ji je najpomembnejše to, da prehití svojo večno nasprotnico, skorajda nočno moro Mozambičanko Marijo Mutola. V finalnem nastopu pa smo vsi skupaj z njo doživeli pravo borbo.

V drugi polovici dramatičnega teka je že kazalo, da je "Jola" v povsem izgubljenem položaju. Bila je daleč od mest, ki vodijo do kolajne. Večina nas je že obupala, ko je Jola zadnjih 30 metrov naredila nemogoče. Kot da je prej samo nadzirala vse, kar se dogaja okoli nje. Pognala se je v odločilni finiš in na koncu premagala tekmico Mutolo, Sloveniji pa pritekla novo bronasto medaljo.

Bek

Krščanske korenine naj bodo temelj evropske ustave

Letošnja izvedba študijskih dni Drag je, po že ustaljeni navadi, potekala v treh dneh od petka, 3., do nedelje, 5. septembra, v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu. Rdečo nit letošnjega openskega srečevanja, Kosovelovo misel "Resnica je pri nas, in ako ji pomagamo do vstajenja, je s tem že rešen problem življenja", so oplemenitili štirje predavatelji.

V petek, 3. septembra, se je mag. Tim Oliver Würst, koroški rojak, v uvodnem predavanju lotil zahtevne filozofske teme z naslovom Sokratovo in Kristusovo vabilo. Skozi logično izpeljavo je govornik dokazal, da sta Sokrat in Jezus kozmopolita in narodnjaka, a ne nacionalista.

V soboto, 4. septembra, je bilo na sporedu predavanje Slovenske sprave in resnice, ki je bilo posvečeno aktualni temi v slovenskem prostoru. Predavatelj prof. Jože Dežman je analiziral kočljivo tematiko bratomornih pobojev v burnih štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Predavanje prof. Dežmana je torej nakazalo pot, kako naj slovenska družba preboli bolečo, a še zamolčano stran polpretekle zgodovine.

V nedeljo, 5. septembra, se je zadnji dan študijskih dni Drag odprl s sv. mašo, ki jo je daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Na nedeljskem jutranjem predavanju, ki je imelo izhodiščno točko v analizi prihodnosti večverske, večnacionalne in civilizacijsko pluralistične družbe, se je občinstvu predstavil duhovnik Mitja Bregant.

Popoldansko predavanje so organizatorji odprli s pomembno slovesnostjo. Počastili so osemdeseto obletnico velikega zamejskega in slovenskega mojstra proze Alojza Rebule. Slavljene se je zahvalil za voščiči-

Predavatelj dr. Zvone Štrubelj

la in izpostavil pomen Drage v slovenskem prostoru v času socialistične Jugoslavije in po osamosvojitvi.

Letošnjo izvedbo Drage je sklenila znana slovenska politična delavka in pravnica Barbara Brezigar, ki se je pred kratkim preselila v Haag na evropsko službo v Eurojust. Predavateljica je v svojem posegu opisala pravno in družbeno stanje v matični domovini, ki je po njenem mnenju zelo zaskrbljujoče.

Jesenski del Drage mladih je potekal vedno pod šotorom v Parku Finžgarjevega doma na Opčinah in imel svoje osrčje v jutranjem sobotnem predavanju, ki je skušal izluščiti pomenljiv odgovor na vprašanje, kaj lahko skupaj ustvarimo Slovenci – združeni in brez meja v Evropi. Svoj pogled na tako aktualni argument so podali umetnik in profesor na Sorboni ter filozof Evgen Bavčar, teolog in antropolog, salezjanec Zvone Štrubelj in tržaški pisatelj ter Prešernov nagrajenec Alojz Rebula. Slednji je z običajnim močnim naglasom najprej opozoril na pomanjkanje gojenja nacionalne in etične vzgoje predvsem v slovenskih šolah.

Za Evgena Bavčarja doživlja slovenska nacionalna skupnost v tem zgodovinskem trenutku pomembno preizkušnjo, saj moramo ostalim "dokazati, da smo del Evrope in da stopamo v zavest evropskega spomina".

V svojem posegu je Zvone Štrubelj opozoril na krščanske korenine stare celine. Te bi morale postati temelj evropske ustave. Slovenci smo iz tega krščanskega humusa rasli in zato "imamo jasno pred seboj, kaj demokracija je". Štrubelj je opozoril na preveč naperjeno provincialnost med Slovenci in premajhno poznavanje naše preteklosti: zavedati se moramo svoje zgodovine in da smo bili v evropskih preteklih dogajanjih na višku in strukturalni element evropske kulture. "Treba je dati mladim perspektivo do življenja, da sebe in svoj narod bolje spoznajo in razumejo, "je povedal Štrubelj, za katerega je skupna evropska usoda za Slovence velik izziv.

Igor Gregori

Trgatev z manj znane plati

Z vinogradom je mnogo dela, pa tudi skrbi, da jim slabo vreme ne bi uničilo ali poslabšalo pridelka. Zato so se vinogradniki vedno zavedali, da so odvisni od Boga, ki jih edini lahko obvaruje pred vremenskimi nesrečami. Če bi bil pridelek grozdja odvisen od človeške pameti, bi morali biti vinogradi s pomočjo znanosti še bolj razširjeni, kot so bili nekoč, pa je ravno nasprotno.

Pred približno sto petdesetimi leti so bili vinogradi razširjeni skoraj po vsej Sloveniji, celo na Koroškem. V začetku dvajsetega stoletja so v obrobni pokrajini vinograde opustili, delno zaradi ostrega podnebja, delno pa zaradi škodljivcev in bolezni domačih vrst trte. Za nove vrste trt iz drugih pokrajin pa je bilo podnebje preostro. Koroško vino je bilo sicer bolj kislo, je pa zato slovelo kot zdravilo za želodec. Posebno je kot dobro in zdravilno slovelo vino žitarec iz Žitare vasi na Koroškem. Prodajali so ga na Bavarsko, da so si tam zdravili želodce po preveč popitem pivu.

Skoraj v vseh vinorodnih slovenskih pokrajinah so grozdje nekoč tlačili z bosimi nogami, šele potem so tropine dali v prešo. V Istri grozdja sploh niso stiskali v stiskalnicah. Ko so ga stlačili z nogami, so tako stlačeno pustili v sodih, ki so jim na eni strani izbili dno in jih postavili pokonci. Že naslednji dan so se tropine dvignile na površje. Ko so se posušile, so jih vzeli proč. Po štirinajstih dneh so odtočili čisti vinski sok v sode, mokre tropine pa porabili za pripravo žganja ali za pripravo manj močne pijače za poletje, imenovane škavec. Stari istrski vinski vrsti sta refošk in malvazija.

V Vipavski dolini so trgatev imenovali bendima, v Brdih pa vendima. Na Vipavskem so včasih stlačili grozdje šele, ko se je že kuhalo in so sami od sebe odtekli prvi litri soka, imenovanega samotirčnik. Starodavne vrste vina na tem področju so rebula, zelen, tokaj, tržarka in grgarija, na Krasu pa seveda teran, ki so ga nekoč domačini imenovali tern.

V Beli krajini in na Dolenjskem so grozdje tlačili v kadeh ali pa v koritih tolkli s koli. Belokranjci so pred sto leti precej obubožali, ker jim je trtna uš uničila vinograde, pa še konkurenca iz Štajerske je bila premočna. Na Dolenjskem pa se je po propadu starih trt razvil cviček.

*Zahvalmo, zahvalmo preljubga Boga,
Ker nam je dal tak fajnga blaga,
O ker nam je dal tak fajnga blaga,
Oj firedrajsigerja ...*

Najlepša je seveda trgatev na Štajerskem. Nikjer se toliko ne prepeva kot tam. Prvo veselje se začne že takrat, ko se grozdje začne mehčati in se postavljajo klopotci, ki so štajerska značilnost. Za razliko od Primorske vino nima toliko imen, ampak je največkrat poimenovano kar po kraju, kjer je vinograd. Štajerska posebnost so tudi viničarji. To so bili revnejši ljudje, ki niso imeli vinogradov in so obdelovali vinograde bogatih trgovcev ali meščanov. Nekateri so Haložane celo tako izkoriščali, da so jim med letom po malem dajali denar vnaprej, povrniti pa so morali potem z vinom. Seveda je na ta način marsikdo obubožal.

Tudi v Prekmurju niso brez vinogradov. Najboljša trta je libojna. Navadno berejo vsi verti (gospodarji) na isti dan. Grozdje nosijo v pūtah; ko ga stlačijo s kolom ali z nogami, pa ga dajo v čufto (koš) na preši.

Janez Modič

Krompirjeva povanca – recept Olge Drobnič

Potrebujemo: 1/2 kg krompirja, 1/2 kg moke, 1 jajce, malo margarine, sol.

Skuhamo olupljen krompir, ga dobro pretlačimo, dodamo moko, jajce in sol ter malo sladkorja. Iz tega napravimo testo, ga razvaljamo in namažemo s stepenim jajcem in smetano ter dodamo še malo cimeta in sladkorja. Nato testo zvijemo kot za potico in spečemo. Ponudimo s kompotom ali jabolčno peno. Priprava pene: Spečemo jabolka, jih ohladimo, pretlačimo, dodamo sladkor in dobro zmešamo z mikserjem ter dodamo še sneg iz dveh beljakov.

Volilne strategije

Volitve bodo še kako vroča tema v dneh, ko boste dobili v roke to številko Naše luči. Morda bodo tik pred zdajci, ko se boste še odločali, koga voliti, morda kakšen dan po volitvah, ko bo že vse znano ... razen nove koalicije oz. vlade.

Zato je še najbolj primerno, da si zastavimo vprašanje, na katerega sicer danes, nekaj dni po začetku volilne kampanje, sploh ni mogoče odgovoriti: Ali so bile volilne strategije, ki so jih izdelale stranke za zmago na volitvah, prave ali ne? Vse stranke imajo pred očmi zgolj svoj volilni uspeh, saj gre nekaterim za to, da obdržijo oblast, nekatere jo osvajajo, tretje pa se borijo za preživetje. Evropske volitve so pokazale, da se je volilno telo spremenilo, zato se počutijo vladne stranke ogrožene, Koalicija Slovenija pa ima veter v jadrih. V pomoč prvim je Kučan ustanovil Forum 21, kjer so se zbrali najbogatejši ljudje v Sloveniji, ki računajo, da jim bo država še naprej pomagala, zato podpirajo sedanje oblastnike tudi finančno. Opozicijo pa so podprli s svojim ugledom intelektualci z Zborom za republiko. V takšnem ozračju so torej posamezne stranke izdelale svojo volilno strategijo.

Začnimo z dosedanja vladno koalicijo. Nedavno tega je njen vodja, mag. Rop, predsednik vlade, izgnal iz vlade zaradi neposlušnosti Ljudsko stranko in zunan-jega ministra dr. Rupla. V njej so mesec dni pred volitvami Ropovi liberalci, Pahorjevi socialisti in stranka upokojencev, ima pa kritično podporo Stranke mladih in, če je sila, tudi Jelinčičevih levih nacionalistov. Takšno koalicijo napovedujejo tudi za naprej in iščejo podporo pri komer koli. Tako smo Ropa videli med veterani za samostojno Slovenijo. Čeprav je zatrjeval, da je med njimi iz spoštovanja do njihovega boja, pa bi to lahko gotovo storil kdaj prej, npr. ko so veterane prav njegovi somišljeniki lažno obtoževali, da so pobijali jugoslovanske vojake. A tedaj ni utegnil, kaže, da ima pred volitvami več časa! Borčevska organizacija, ki jo trdno držijo v svoji železni pesti revolucionarji, bo z vsemi močmi podprla Pahorjeve socialiste, se pravi nekdanje komuniste. Stranka mladih kot tudi Jelinčičevi se bodo borili za obstoj.

Vse tri vladne stranke se postavljajo z velikimi uspehi, čeprav, resnici na ljubo, ni videti nič takšnega. To, da sonce še vedno vzhaja in da tudi luno kdaj pokaže, menda ja ni zasluga vlade. Da smo šli v Evropo in Nato, še toliko manj - čeprav se Rop s tem najbolj

hvali - ker sta na tem ves čas in z vso močjo delali le opozicija in Ljudska stranka, ki je bila tedaj res v vladi. Razumljivo, to civilizacijsko usmeritev je podpirala tudi Cerkev. Ker ni prav nobenih posebnih rezultatov, so se vladne stranke odločile prek televizije ustvariti videz strpnih in strokovnih ljudi, ki jim pri nas ni para in so zato edini sposobni vladati. Bodo (so) ljudje nasledili videzu: smehljanju in leporečju, pariškim suknjam in londonskim kravatom, tarnanju nad usodo ubogih delavk, ki zaslužijo le 300 evrov na mesec za tekočim trakom?

Opozicija je že z interpelacijo razkrinkala lažen blišč vlade in njeno zavajanje. Prav tako prihaja pred volivke in volivce z alternativnim programom od gospodarstva do kulture, od šole do delovanja demokracije in pravne države ... Nastopi njenih predstavnikov so umirjeni, stvarni, vsebinski. A prav zato delujejo na televiziji nekoliko togo, preveč strokovno, drugače torej od svojih tekmecev, ki igrajo sproščene, »cool« playboye. Med opozicijskimi strankami tudi ni železne discipline kot med naslednicami komunistov, zato poteka med njimi tihi boj. Najprej Janševi in Bajukovi skupaj ne zaupajo Ljudski stranki, ki jih je doslej še vedno izdala v usodnem trenutku in se priključila Kučanu. Boj za glasove pa se bje tudi v Koaliciji Slovenija. Janševi demokrati bi radi največ glasov, da bi dobili mandat za sestavo vlade, zato jih »kradejo« tudi Bajukovi Novi Sloveniji. Ker so evropske volitve ponesle to stranko visoko, želi svoj novi položaj še okrepiti. Toda ali je dovolj volivcev za obe? Na to in vse drugo bo odgovor znan 3. oktobra zvečer. Če je še čas, pojdimo na volitve, pred in za njimi pa kakšen očenaš za modrost naših politikov ne bo odveč.

Drago K. Ocvirk

SLOVENSKA IDENTITETA V EVROPSKI MULTIKULTURNI DRUŽBI (I. DEL)

Na letošnjem romanju Treh Slovenij na sv. Višarjah je bil slavnostni govornik doc dr. Jernej Zupančič z oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. V branje vam ponujamo njegovo razmišljanje o novem položaju Slovencev, potem ko je naša država postala članica Evropske zveze.

Prisrčno pozdravljeni vsi, ki ste se zbrali tukaj na Višarjah, da bi skupaj premislili o slovenskem danes in jutri. Tematika, h kateri so me organizatorji povabili, ne sodi med počitniške lahkotnosti, temveč nasprotno, je za nas eno od vitalnih, življenjskih vprašanj ne samo pripadnikov slovenskega naroda, jezika in kulture, temveč ima vselej tudi evropsko razsežnost. Zbrani smo na simboličnem kraju, ki je pomenil stoletno srečevališče Slovencev, Furlanov, Nemcev in Italijanov. Poleg tega je trezen in tehten premislek o naši biti, o naši identiteti vedno aktualen in potreben.

Od prvega maja 2004, ko je združena Evropa večja in močnejša za deset novih članic in med njimi tudi Slovenijo, je še čutiti nekaj začetne evforije. Obenem je to prelomni čas, ko se moramo še kako spraševati o obsegu in organiziranosti, pa tudi o odgovornosti slovenskih razvojnih potencialov v vseh oblikah bivanja slovenske narodne in kulturne biti: nacije, manjšin in izseljenstva, na poti razvoja slovenske identitete v

multikulturni evropski pandržavi, ob pogojih globalizacije političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov ter procesov in principov delovanja informacijske družbe. Združena Evropa se nam tukaj ponuja v različnih podobah: bodisi kot priložnost bodisi kot iluzija. Kot priložnost jo dojemamo zaradi lažjih prehodov meje, lažjega in hitrejšega vzpostavljanja stikov na gospodarskem in kulturnem področju in podobno. Kot iluzija se kaže kot domnevna »rešiteljica« ne le mnogih problemov življenjskega standarda, temveč tudi varnosti, pravičnosti, solidarnosti in drugih kategorij. Pogost izrek, da so (ali bodo) meje padle, je prav tako v bistvu iluzija: saj vendar ohranjajo svoj formalni administrativni značaj in to je lahko v življenjski usodi posameznika zelo veliko. Predvsem kar zadeva vprašanje ohranjanja in razvoja slovenske identitete, jezika in kulture, je treba podčrtati, da se sedaj odpirajo številna nova vprašanja, priložnosti in pasti. Zato je prav, da tehtno premislimo o vlogi in mestu slovenske narodne in kulturne pripadnosti v evropski družini.

Evropska zveza je sedaj zveza petindvajsetih držav, ki združuje dobrih 451 milijonov Evropejcev. Petindvajset držav, devetnajst uradnih jezikov, a precej več jezikov in kultur ter kolektivnih (narodnih) identitet. Poleg nazivnih narodov – nacij sestavljajo pestro evropsko družbo tudi številni priseljenci in njihovi potomci ne le iz evropskega prostora, temveč tudi iz Azije, Afrike in Latinske Amerike. Danes predstavljajo v večini razvitih držav Evropske zveze znaten delež prebivalstva, ki se po svoji kulturi, veri, načinu

Vnebohodno romanje švicarskih Slovencev v Maria im Ahorn

življenja, vrednotah in drugih lastnostih opazno razlikuje od staroselcev. V mešanju generacij se potem stapljajo v novo evropsko prebivalstveno stvarnost, ki se precej razlikuje od še vedno precej idealizirane evropske podobe, če ne kar ideala, klasičnega »naroda« enega jezika in kulture. Ta ideal – bolje rečeno konstrukt – nikoli ni bil realen, kar najbolj veste zlasti tisti, ki pripadate kateri izmed narodnih manjšin. Povsem enovitih nacionalnih držav pravzaprav ni bilo, temveč so bile države z večjimi ali manjšimi manjšinskimi skupnostmi. In veliko je bilo poizkusov, da bi etnično in jezikovno pestrost evropskih držav tudi nasilno poenotili: z različnimi asimilacijskimi politikami od pritiskov na področju šolstva in kulture do nasilnih množičnih preseljevanj ali celo genocida. Te politike so seveda naredile dosti škode in povečevale razdalje med sosedi, toda večina teh skupnosti je v evropskem prostoru še vedno prisotna, čeprav številčno osiromašena. Evropski etnični in kulturni zemljevid je bil torej v vseh zgodovinskih obdobjih tako pester, da bi nujno potreboval obsežne kompromise in dogovore o sožitju in sodelovanju. Toda teh dolgo ni bilo. Ideja nove, povezane in bolj humane Evrope se je rodila v jeku druge svetovne vojne, ob spoznanju, da gradnja miru in sožitja ne more temeljiti na zamerah in barikadah stoletnih strasti, temveč na dogovorjenem vzajemnem spoštovanju. Seveda so k dozorevanju evropske ideje veliko pripomogle mednarodne gospo-

darske in politične razmere, ki pa jih vseh ne moremo ob tej priložnosti niti naštet, niti za razumevanje današnje tematike niso najbolj pomembne. Evropski združevalni proces pomeni po eni strani zapuščanje in postopno zabrisovanje sledov postblokovske Evrope, ki je potrebovala za vzpostavitev in porušitev berlinskega zidu pol stoletja, po drugi strani pa poslavljanje od modela klasične evropske nacionalne države. Blokovska razdelitev in izguba kolonij sta bili priložnost velike evropske streznitve: nekdanje svetovne sile so morale čedalje bolj priznavati gospodarsko, politično in demografsko moč in konkurenco nekdanj njim podložnega »tretjega« sveta. Idejo združene Evrope so tako vsaj pospešili tudi strahovi pred še večjim mednarodnim nazadovanjem, ki bi mu v preozke nacionalne okvire zajeta gospodarstva v vse hitreje povezanem svetu informacijske dobe in globalizacije gospodarskih, političnih in kulturnih odnosov najbrž ne bila kos. Na drugi strani se je zlasti gospodarsko visoko razvitim srednje- in zahodnoevropskim državam spričo razpada blokovskega sistema v devetdesetih letih ponudila izjemna priložnost hitrega gospodarskega prodora v ta prostor, ki pa je obenem sam stremel zaradi želje po socialni in politični varnosti, po vključitvi v nastajajočo novo, očitno močno in vplivno skupnost. Integracijskim procesom so torej v vidni meri botrovali vzajemni, čeprav večkrat tudi zelo sebični interesi. Ne glede na vse to pa

Prvo slovensko pobratenje v Švici med občinama Lützelflüh in Velike Lašče

se sedaj pojavlja ključni izziv: kako iz tega ustvariti novo kakovost.

Tako številčna, jezikovno in kulturno raznolika evropska družba, sestavljena iz nacionalnih držav in državnih narodov, narodov in skupnosti brez držav, velikega števila avtohtonih narodnih manjšin in priseljencev ter njihovih potomcev je po eni strani zelo zahtevna in tudi draga za upravljanje, po drugi strani pa zahteva zelo strpne odnose in vrsto sprotnih kompromisov vseh udeleženih v medsebojnem sporazumevanju in komunikaciji. Današnja evropska družba je torej izredno raznolika in multikulturna. To je izjemno bogastvo in bivanjska kakovost Evropejcev, ki pa je za razvoj medsebojnih odnosov tudi zelo zahtevna in včasih tvegana. Dokumenti Sveta Evrope in Evropskega parlamenta ter drugih formalnih organov EZ vsaj na deklarativni ravni podpirajo kulturno raznolikost Evrope, tako klasične – avtohtone kakor tudi različnih priseljenjskih skupnosti. Varovanje narodne identitete, jezika in kulture je imelo in ima v sodobni Evropi izjemen strateški pomen, zato ga vidno izpostavljajo nacionalne ustave in drugi vidni, v prihodnost zazrti strateški dokumenti. To je seveda pomembno sporočilo, ki pravi, da ni boljše ali slabše oziroma višje ali nižje kulture, temveč da je vsaka dragocena. In dragocen je potemtakem tudi njen nosilec – se pravi skupnost, ljudje. Seveda pa te velikokrat izrečene in napisane, a v praksi še večkrat prezrte besede, izzvenijo v prazno leporečje, če jih nihče ne uresničuje. Zato ima vsakdo ne le pravico uživati dobrobiti teh »kulturnih« pravic, temveč (in morda še bolj) tudi odgovornost zanje skrbeti oziroma gojiti tolerantne odnose do drugih – drugačnih.

In kakšna je ta evropska multikulturna identiteta? Napak bi sodili, če bi verjeli teoretičnim predpostavkam nekaterih avtorjev in še pogosteje evropskih politikov, ki vidijo prihodnost predvsem v krepitvi nove evropske zavesti in identitete. Evropski človek je navezan na svojo narodno tradicijo, državnost in kulturo ter celo regijo in lokalnost. Evropa je še vedno Evropa nacionalnih držav ali če tako hočete – narodov. Narodov, ki so tekmovali in se bojevali za ozemlje s sosedi včeraj in ki so morda še vedno pripravljeni tekmovali tudi danes in jutri. Obenem smo nosilci večih identitet, ki se med seboj večinoma ne izključujejo, temveč dopolnjujejo. Evropska identiteta je samo še eden od teh slojev, ena od identitet. Tukaj ne gre za odnos »ali – ali« temveč »in – in« ali celo za smiselno dopolnjevanje: slovenska identiteta ima vsekakor – že

Zakonca Funkel je iz Rütija v domovino pospremil švicarski zvon.

zaradi svoje prostorske umeščenosti, zgodovinske usode in kulturne tradicije tudi evropsko razsežnost. In prav tako bi bila evropska podoba brez slovenske entitete nepopolna. Evropski kozmopolitizem torej ne more biti utemeljen na odrekanju lastnim koreninam in ustvarjanju nečesa novega, temveč ohranjanje lastnega in spoznavanje sosednjega, seveda ob širjenju tolerantnih meja. Imeti mora torej korenine in krila. To so stvari, ki bi nas morale opogumljati, čeprav je zgodovinska izkušnja marsikateremu izmed vas nalila tudi čistega vina realpolitike, ki pa je temeljila prej na izključevanju in pokroviteljstvu kot pa na vzajemnosti. Ta tveganja so še vedno prisotna v evropski družbi, zato je prizadevanje za ohranjanje narodne biti znotraj skupnosti na eni in tolerantnih odnosov s sosedi na drugi strani nikoli končano dejanje, temveč nenehen proces, v katerega smo kot posamezniki postavljeni vsi.

Toda obenem se močno in hitro spreminjajo tudi družbeni odnosi. Čeprav so nacionalne države, ki sestavljajo EZ, formalni nosilci politične moči, in se kljub kopičenju birokracije (evrokracije) ustvarja vtis krepitve le-te, se normativno urejanje stvari umika funkcionalnemu, formalno neformalnemu, politično gospodarskemu. V čedalje večji meri bomo svojo usodo ter usodo slovenstva krojili ne po moči slovenske države in njenega mednarodnopolitičnega vpliva (čeprav ga nikakor ne gre zanemariti), temveč predvsem po lastni iznajdljivosti, organiziranosti, usposobljenosti, pa tudi hotenju in pogumu.

(Se nadaljuje)

Pevski zbor Slomšek je pel na Dobju.

SLOVENSKA PESEM IN EVROPA

Kulturno društvo »Grič« iz Dobja pri Planini je ob svoji 5. obletnici delovanja priredilo svečan koncert v Kulturnem domu Dobje. Pevci noneta Grič so za 5 let petja prejeli bronasto Gallusovo značko. V goste so povabili Mešani pevski zbor Slomšek iz Maasmechelena iz Belgije, ki ga vodi Vili Rogelj, saj je nonet Grič že nastopal pri njih v Belgiji. Gostje iz Belgije so dopoldne s petjem sodelovali pri sveti maši v cerkvi Karmelske Matere Božje v Dobju, somaševala pa sta domači župnik Milan Zdolšek in župnik iz Belgije Alojzij Rajk.

Lepo pripravljen in dobro obiskan popoldanski koncert je vodila Anita Koleča. Oba zbora sta izmenoma pela narodne in umetne pesmi, na koncu pa so se jim pridružili še člani pihalne godbe iz društva Grič. Geslo prireditve je bilo: »Skupaj bomo ohranjali in širili lepo slovensko pesem.«

Vlado Kodela

V NSi so na prvi šolski dan ugotovili, da državne ustanove ne spoštujejo zakonodaje, saj so bile le na redkih osnovnih in srednjih šolah izobešene državne zastave. Bajukova vlada je namreč leta 2000 izdala uredbo o izobešanju državne zastave v osnovnih in srednjih šolah, ki določa, da mora biti zastava izobešena na prvi dan v tekočem šolskem letu in ob podelitvi spričeval. Na območjih, kjer živita italijanska oziroma madžarska narodna skupnost, pa tudi zastava narodne skupnosti. Domoljubje je vrednota, za katero se zavzemajo v NSi, zato morata postati vzgoja in učenje o temeljnih vrednotah v šolah, kot so spoštovanje

sočloveka, solidarnost, domoljubje, pravičnost, kritično mišljenje in osebna odgovornost, temelj vzgojno-izobraževalnega sistema v Sloveniji, so zapisali v NSi.

V dolini skakalnic pod Poncami so zarohneli stroji gradbenega podjetja Gradis. Zgradili bodo nov športno-prireditveni in vadbeni center. Depandanso s 70 posteljami naj bi po načrtu dokončali do novega leta, novi dom in sodobni fitness center pa naj bi odprli še pred prihodnjo (finalno) tekmo svetovnega pokala v smučarskih poletih, ki bo marca prihodnje leto. Prihodnje leto bodo postavili še novo žičnico do vrha obbeh velikih skakalnic (k-120 in k-185).

Kuhanje oglja, ki sta ga že šesto leto zapored pripravila Gozdarsko društvo Bled in blejska območna enota Zavoda za gozdove Slovenije, je postreglo z največjo oglarsko kopo doslej in z največ pridelanega oglja. V dvanajstih dneh so iz dobrih 15 prostorninskih metrov v glavnem bukovih drv nakuhali 1,8 tone oglja. To je nad vsemi pričakovanji, saj se običajno iz enega kuhičnega metra pridobi največ do sto kilogramov oglja. Proces kuhanja oglja si je ogledalo veliko obiskovalcev, nekateri med njimi so ob kopi tudi dežurali in se tako seznanjali s skrivnostmi te prastare dejavnosti. Visoko kakovostno oglje so delavci in obiskovalci na koncu dobesedno razgrabili.

V Atenah so zaradi jemanja dopinga kaznovali 23 športnikov. Atene so bile doslej po številu dopinških

primerov rekordne in močno prekašajo Los Angeles leta 1984, ko je na testih padlo 12 športnikov.

Naši športniki so na zadnji olimpijadi v Atenah osvojili 4 medalje – eno srebrno in tri bronaste. Nosilci medalj so od Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) in države za svoj uspeh prejeli tudi denarne nagrade. Srebrna veslača Izток Čop in Luka Špič sta prejela vsak po 5.090.000 tolarjev, bronasti atletinja Jolanda Čepak in judoistka Urška Žolnir ter jadralec Vasilij Žbogar pa po 4.380.000 SIT.

Po podatkih Statističnega urada RS se je lansko leto poročilo 6756 parov, kar je najmanj doslej. Ob zniževanju števila zakonskih zvez narašča število razvez, saj se že skoraj vsak tretji zakon konča z ločitvijo. Raziskava selitvenega gibanja v letu 2003 pa je pokazala, da se je v Slovenijo priselilo 9279 oseb, medtem ko se je odselilo 5867 prebivalcev, kar je po letu 1996 najvišji selitveni prirast s tujino.

Statistični podatki dokazujejo, da se gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo dobro razvija, saj se blagovna menjava med državama vsako leto povečuje. Avstrija je bila v letu 2003 tako na uvozni kot izvozni strani četrta najpomembnejša zunanjetrgovinska partnerica Slovenije, po podatkih iz leta 2002 pa tudi vodilni tuji investitor v Sloveniji. Med državami srednje in vzhodne Evrope Slovenija sodi med najpomembnejše avstrijske zunanjetrgovinske partnerje.

V zdravstvu še vedno najbolj bodejo v oči predolge čakalne dobe. Za operacijo kile, denimo, bolniki v ljubljanskem Kliničnem centru čakajo 4 leta, čeprav bi lahko to operacijo opravili v katerikoli drugi slovenski bolnišnici, kjer so čakalne dobe krajše. Večina bolnikov se namreč odloči, da bo na poseg raje, pa čeprav nekaj let, čakala v centralni bolnišnici.

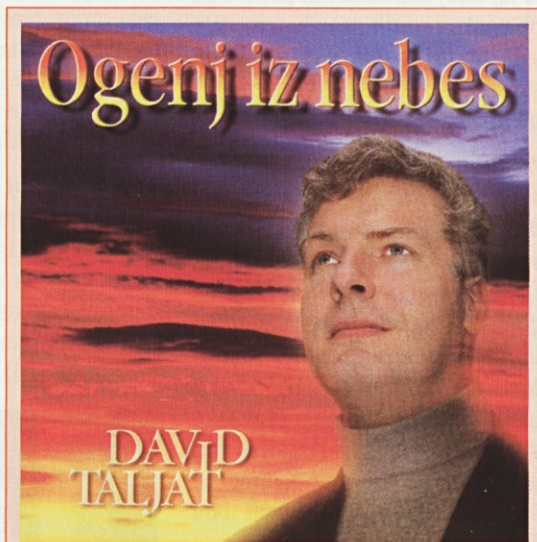

Združenje prisilno mobiliziranih Gorenjcev v redno nemško vojsko je pripravilo redni občni zbor. Kot je znano, so Nemci na območju, ki so ga zasedli leta 1941, nasilno mobilizirali kar 150 tisoč slovenskih fantov in mož. Približno 10 odstotkov se jih ni nikoli vrnilo domov, 25 tisoč izmed njih je bilo težkih invalidov. Ker niso bili na pravi strani, čeprav ne po svoji krivdi,

jim povojna oblast ni priznala statusa invalida in tudi danes še niso priznani kot vojni invalidi. To je samo ena izmed krivic, ki jo doživljava tudi 60 let po vojni.

Zavod za turizem Ljubljana je svojo letošnjo turistično ponudbo v prestolnici obogatil z možnostjo nočnega ogleda mestnega jedra z ladjico. Nočni ogled se začne vsak večer ob 20.30. Vodnik udeležence vodi od Mestne hiše in Robbovega vodnjaka mimo stolnice in Plečnikovih arkad na Cankarjevo nabrežje do Ribjega trga. Tam se gostje vkrcajo na ladjico in se peljejo do Čevljarskega mostu, se med njim in Šentjakobskim mostom obrnejo, ogledajo si še Tromostovje, plujejo do Zmajskega mostu, kjer se znova obrnejo in se vrnejo v pristan na Ribjem trgu. Ogled po 20-minutni vožnji nadaljujejo po Hribarjevem nabrežju in ga sklenejo na Prešernovem trgu.

Pri založbi Družina je izšla zgoščenka izseljenskega duhovnika Davida Taljata z naslovom OGENJ IZ NEBES. Na njej je deset ritmičnih duhovnih pesmi s sodobno in privlačno glasbo za vse generacije. Pesmi je aranžiral priznani ustvarjalec glasbe in producent Janez Repnik, sodelovali pa so tudi drugi znani izvajalci. Častni pokrovitelj zgoščenke je kneginja Marie von Liechtenstein. Zgoščenko lahko naročite na elektronski naslov: narocila@druzina.si, po telefonu naročniškega oddelka Družine, in pri izseljenskih duhovnikih. Zgoščenka je naletela na izredno dober odmev med poslušalci tako doma kot po svetu.

A N G L I J A

LONDON

Skozi ves čas poletnih počitnic so k nam v London prihajali, poleg drugih obiskovalcev, tudi slovenski duhovniki in bogoslovci. Tokrat sta kake štiri tedne (od 13. avgusta pa do 6. septembra) bivala pri nas mariborska bogoslovca Simon Slana in David Kraner, ki sta hodila na tečaj angleščine in poleg tega ob pouka prostih dnevih pomagala v Domu pri različnih opravilih, da sta si tako odslužila stroške za hrano in bivanje.

Zelo nas je razveselila s svojim bivanjem v »Našem domu« skupina desetih mladih iz Maribora pod vodstvom dveh duhovnikov, prof. Danila Jesenika s škofijske klasične gimnazije Antona Martina Slomška in Danijela Lasbaherja z župnije Maribor-Pobrežje ter bogoslovca (diakona) Luka Mihevca. Prav tako sta bila v skupini bogoslovec (diakon) Martin Dolamič-Konrad in študent teologije v Ljubljani Jani Tušak.

S svojim obiskom in značajsko vedrino nas je presenetil tudi diakon ljubljanske nadškofije Jure Ferlež, ki je v času poletnih počitnic pomagal na londonski župniji Bow v westminstrski nadškofiji.

Gospa Marjana Hajnžič – 90-letnica

Naša dobra londonska Slovenka in zvesta članica naše slovenske katoliške skupnosti v Angliji, gospa Marjanca, kakor jo ljubkovalno

kličemo londonski slovenski rojaki, je sredi meseca avgusta obhajala svoj 90. rojstni dan in tudi god na praznik Marijinega vnebovzetja.

Marjanca se je rodila 13. avgusta 1914 na Bledu v Porovi družini očetu Andreju in mami Ivani kot najmlajša od šestih otrok (dva brata in tri sestre). Vsi njeni so že davno odšli in večnost. Marjanca je do danes »preživela« vse svoje najbližje sorodnike, razen seveda svoje hčerke Lenki, ki živi v Ameriki.

V šolo je hodila v domačem kraju in se kot mladenka zelo udeleževala v telovadbi pri društvu Sokol. Postala je tudi članica Sokola. Na področju telesne vzgoje je dosegla celo prvo mesto. Posebno jo je veselila orodna telovadba na krogih, bradlji in na konju. Veliko je bilo nastopov v okviru Sokola in na mnogih je Marjanca blestela.

Ko ji je bilo 20 let, je odšla v svet. Najprej v daljni Beograd k svoji sestri, ki je bila tam poročena. Zaposlila se je v domu otrok brezdomcev. Iz Beograda jo je pot vodila k teti na Dunaj, da se je naučila nemškega jezika. Z Dunaja se je

vrnila na domači Bled, kjer se je zaposlila v modni trgovini v samem Park Hotelu.

Že leta 1937 je odšla v Anglijo, kjer je bila v bližini Londona kot »au-pair« pri angleški družini, da se je učila angleščine. Leta 1939 pa se je zaradi mamine smrti vrnila domov na Bled, a je kmalu zopet odšla k svoji sestri v Beograd. Tam je dobila službo pri jugoslovanskem veleposlaniku v Atenah in tako z njegovo družino odšla v grško metropolo. Tam je vse zalotil začetek druge svetovne vojne. Z veleposlanikom in njegovo družino je odšla preko otoka Krete v Egipt. Po dobrih šestih tednih so vsi skupaj odrinili po Rdečem morju in nato ob obalah vzhodne Afrike v Cape Town v Južni Afriki. Tam so ostali nekaj mesecev, nato pa zopet z ladjo v Brazilijo, od tam na otok Trinidad, potem pa ob obali Severne Amerike (ladja se je ves čas umikala sovražnim podmornicam) na Islandijo. Od tam pa v Liverpool v Angliji.

Končno je (ves čas z družino veleposlanika) prispela v London na božič 1941. Veleposlanik se je že sredi vojne z družino preselil iz Anglije v ZDA. Marjanca pa se je potem v Londonu zaposlila pri zelo ugledni angleški družini kot vzgojiteljica otrok (nanny) za dobo 5 let.

Po vojni je srečala svojega bodočega moža, Miha Hajnžiča, ki je bil kot tisoč drugih Slovencev v Angliji vojni begunec. Leta 1950 sta se poročila v londonski katoliški cerkvi sv. Jožefa na Highgate. Poročil ju je župnik za Slovence v Veliki Britaniji g. Ignacij Kunstelj. Hiša na 16 Hargrave Road (Archway) jima je postala dom, gospe Marjanci je sedaj ta hiša dom že kar 57 let, kajti Miha je odšel v večnost že leta 1996 in

Marjanca Hajnžič je slavila 90 let življenja.

sedaj živi v hiši samo ona – občasno jo obišče hčerka Caroline – Lenki iz Kalifornije (ZDA).

Marjanca je vedno prihajala in še vedno rada pride, če ji zdravje dopušča, k slovenski sv. maši v kapelo »Našega doma«. Njena londonska prijateljica, Vera Černe Dinsmore, tudi doma z Bleda, Marjanci zadnje čase omogoča udeležbo pri slovenski sv. maši, ko jo pripelje v »Naš dom« s svojim avtom.

Poleg slovenskih sv. maš se je vedno rada udeleževala tudi različnih slovenskih prireditev: Slovenskih dnevov in Slovenskih misijonskih dnevov v Bedfordu ter seveda sedaj že vedno pogostejših pogrebov naših slovenskih rojakov v Londonu in okolici.

Sicer pa je naša letošnja jubilatka tudi redna in natančna ter kritična bralka Naše luči vse od začetka njenega izhajanja.

Slovenski župnik v Londonu, člani naše slovenske katoliške skupnosti v Angliji in Walesu in vsi, ki našo dobro in zvesto londonsko Slovenko, Marjanco Hajnžič, poznajo, ji voščijo vse najboljše za njen častitljivi jubilej 90-letnice in ji želi jo polno božjega blagoslova za zdravje in vse drugo dobro še za mnogo let srečnega življenja.

Bog vas živi, naša draga in dobra Marjanca!

S. Cikanek, župnik

V večnost je odšel Vinko Pavlin

Večji del svojega življenja je preživel v Mansfieldu. Le pred nekaj leti, ko je bil zelo bolan in izčrpan ter že vdovec, ker mu je žena pred leti umrla, ga je vzela k sebi hčerka, ki živi s svojo družino blizu Cambridgea. Od tam je tudi odšel v večnost 14. julija 2004. Od njega so

Pokojni Vinko Pavlin

se poslovili sorodniki in rojaki 3. avgusta s sv. mašo v Mansfieldu, kjer je bil tudi pokopan.

Vinko je bil rojen leta 1919 v vasi Zabukovje, župnija Šentrupert na Dolenjskem. Med vojno se je pridružil domobrancem in po koncu vojne z vsemi drugimi vojnimi begunci prispel v Avstrijo, od tam ga je begunska pot peljala v Italijo in leta 1948 je s stotinami slovenskih fantov prispel v Anglijo. Zaposlil se je v rudniku. V Mansfieldu se je naselil 1952. Tam se je kmalu poročil in si ustanovil lepo družino. Za seboj je zapustil dve hčerki in tri vnučke.

Zelo rad se je udeleževal naših srečanj ob slovenskih mašah v Derbyju in Rothwellu pri Leedsu.

Če mu je le zdravje dopuščalo, je prišel med nas k slovenskim srečanjem.

Naj se naš dobri Vinko spočije v Bogu.

Milka Zupančič

Pokojna Marica Biberovič, roj. Hirschegger – 1. obletnica smrti

Letos smo se na dan smrti naše dobre in nepozabne Marice, velike dobrotnice »Našega doma«, zbrali ob njenem grobu na londonskem pokopališču Kensal Green, da smo skupaj z njenimi domačimi in kar dvema slovenskima duhovnikoma, gospodom Jernejem Marenkom in župnikom S. Cikanekom, obhajali 1. obletnico njenega odhoda v večnost, ko smo se ob molitvi spominjali njenega življenja in dela, predvsem pa njene velike dobrote do Cerkve in ljubezni do svojih domačih ter slovenske skupnosti.

Naj mirno počiva v Bogu!

VABILO NA MISIJONSKI DAN!

Vse rojake in druge prijatelje slovenskih misijonov vabimo na vsakoletni misijonski dan v Bedford, ki bo v soboto, 23. oktobra.

Marica Biberovič, roj. Hirschegger – 1. obletnica smrti

Naš misijonski dan bomo pričeli s sveto mašo ob 16. uri v župnijski cerkvi sv. Križa »The Holy Cross«, 355 Goldington Road. Po sveti maši se bomo zbrali v župnijski dvorani k pogostitvi ob misijonski tomboli in srečelovu.

Iskreno in pristrčno vabljeni!

Gabrijela in prireditveni odbor

POSEBNO OBVESTILO!

Dragi rojaki iz Londona in okolice! V tej številki Naše luči vas obveščam, da bodo tokrat redne slovenske maše v kapeli »Našega doma« v pozno-jesenskem in v zimskem času ob 16. uri (ob 4. uri popoldan). Ta urnik začenja veljati že za drugo nedeljo v oktobru in vse do druge nedelje v marcu naslednjega leta.

S. Cikanek, župnik

A V S T R I J A

DUNAJ

V poletnih mesecih smo imeli na Dunaju ob nedeljah dvojezično mašo skupaj z »rektoratčani«, tako da je bil večji del obreda v slovenščini, predvsem petje, kar vedno veseli tudi naše nemško govoreče prijatelje. Julija, ko je bil g. Štekl na dopustu, so ob nedeljah prihajali k nam duhovniki iz Slovenije, avgusta pa je za nas spet maševal župnik Štekl.

Vsak nov dan, ja, vsak nov trenutek lahko pomeni nov začetek, ko lahko naredimo odločilni korak v našem življenju. Nikoli ni

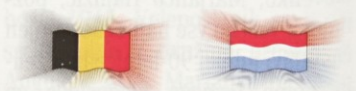
Župnik Štekl se je za leto dni poslovil z Dunaja.

prepozno. Nekatere odločitve dozorevajo polagoma, nekoč pa si reka življenja le utre novo strugo. Tako se je naš župnik gospod Štekl odločil za korak, za katerega mu vsi želimo, da bi mu prinesel mnogo dobrega. Že dalj časa je bil vedno znova bolan in nikoli ni popolnoma okreval. Prišel je do spoznanja, da bo najbolje, če za nekaj časa zamenja svoje okolje, tako se je za eno leto poslovil od nas. Želimo mu, da mu bo prihodnje leto prineslo čimveč lepega in globokih spoznanj ter trdnjega zdravja. To leto bo gospoda Štekla nadomeščal gospod Stanislav Žlof, ki na dunajski univerzi, na Institutu za pastoralno teologijo pri profesorju Zulehnerju piše doktorat o družinski pastoralni. Ker je

že nekaj let ob nedeljah somaševal z gospodom Šteklom in tudi sicer nekaj svojega časa podelil z nami, ga že nekoliko poznamo. Hvaležni smo, da ga je Bog poslal med nas. Gotovo ni enostavno ljudi spremljati po duhovni poti življenja, saj ima vsak svojo pot, le cilj je skupen. Od srca želim gospodu Žlofu in nam vsem, da bodo njegova in naša prizadevanja utirala pot v smeri nebeškega veselja.

Lep pozdrav

Karmen Fabi

BELGIJA in NIZOZEMSKA

EISDEN

Naši jubilanti

V tej številki predstavljamo našo 90-letno rojakinjo MARTO GAJŠEK iz Maasmechelen.

Rodila se je 12. julija 1914 na Teharjah kot četrti otrok očetu Jakobu iz Šentvida in materi Tereziji, roj. Gobec, iz Završ pri Grobelnem. V družini so bili še otroci: Lojza, Angela, (ki je tukaj

70 let Matilde Grandovec iz Linza

umrla 12. maja 2004), Johan in Stanko.

Mala Marta je hodila v šolo le eno leto v Šentvidu, nato dve leti v Nemčiji, potem pa od leta 1924 v Belgiji, kamor so se priselili. Pa mi pove, da bere in piše po slovensko veliko bolje kot po flamsko. Zanimivo je to, kar je navedla kot razlog, da se je njen oče odločil za odhod iz domovine: ni mu bila všeč »španovija« s Srbi v Kraljevini SHS.

V Belgiji je spoznala svojega bodočega moža Štefana Roglja. Štefan je bil zelo aktiven in zavzet kulturni pobudnik v okviru Slovenskega podpornega društva v Eisdu. Že doma na Dolenjskem je sodeloval pri cerkvenem pevskem zboru. Tukaj je prevzel vodstvo slovenskega pevskega zbora in režiranje slovenskih iger, kjer je sodelovala tudi mlada Marta. Štefan je igral kontrabas v slovenski tamburaški skupini, za katero je Marta sešila enotne bluže. Marta je delala tudi ženske narodne noše. Ponosna mi je pokazala »lajbeč«, ki ga je morda pred 50 ali celo več leti z ljubkimi vezanimi cveticami okrasila svojemu možu. To je zares neponovljiva umetnina in velika dragocenost. Hlače te uniforme so na žalost ostale pri enem od članov nekdanje »Vesele mladine«. Gospa Marta pravi, da si ljudje marsikaj radi sposodijo, vrnejo pa težje.

Med živahnim pogovorom mi je zapala, da si še sama kuha in gospodinji, čeprav ji je zelo opešal vid. Pravi, da si rada skuha bele žgance, kisel zelje, ki ga sama riba in pripravlja in mnoge druge značilne slovenske jedi. Zelo je ponosna, če more postreči s kozarčkom slovenskega vinča. Njena kuhinja in vsa hiša je zares vzorno urejena. Vse je na svojem

90 let Marte Gajšek
iz Maasmechelena

mestu, primeren prostor najdejo tudi okrasni predmeti. Pa tudi njen vrt je čudovit. Živa meja in okrasno drevje je lepo vzdrževano. Sama prideluje krompir, čebulo, česen, solato, rdečo peso, fižol, por itd. Vrt je obkrožen z mnogim cvetjem, jasa pa je lepo pokošena.

Mlada Marta je najprej delala v Antwerpnu, kjer je bila pri nekem Judu snažilka. Od njega je po dveh letih odšla, ker se je zbal, da je v nevarnosti njeno dekliško poštenje. (Kakšen lep vzor za sodobna dekleta!) Nato je 2 do 3 leta delala v keramični tovarni v Maastrichtu, potem pa v Eisdu v rudniški mlečni kantini celih 15 let. Ves čas pa je v prostem času bila tudi odlična šivilja. Ves svoj zaslužek od šivanja je dala svoji mami za družinske potrebe. Še danes se spomni čisto vseh cen in zaslužkov, kot bi brskal po spominu računalnika.

Mama Marta in Štefan sta imela prvega otroka Rafaela, ki pa je zaradi krčev umrl že po treh ted-

nih. Drugi sin je Vili. Tudi on je bil zelo zaslužen Slovenec, rojen v Belgiji, saj vodi Mešani pevski zbor in Moški zbor Slomšek že od leta 1960.

Gospa Marta je bila vedno dobra sodelavka pri "Slovenskem katoliškem pevskem in kulturnem društvu Slomšek", kateremu je bil njen mož Štefan soustanovitelj. Ona je bila dolga leta blagajničarka društva.

Ne smem pozabiti še ene lepe lastnosti gospe Marte. Pravi, da moli vedno le po slovensko in da moli prav vsak dan – za vse svoje rajne in žive. Da bi ostala zbrana, ne moli v postelji, ampak pred hišnim oltarčkom v dnevni sobi.

Zanimivo je tudi, da je že v času, ko je popolnoma prisebna, uredila vse za svoj pogreb. Pogrebniemu zavodu je plačala vse stroške svojega pogreba, da ne bodo njeni svojci v zadregi zaradi pogosto velikih stroškov ob zadnjem dogodku človekovega potovanja na zemlji.

Da je res popolnoma brihtna, dokazuje majhen dogodek v zadnjih dneh. Prišel je človek, ki po domovih razvaža sveža domača jajca. Ko je plačala 10 evrov, ji je vrnil veliko premalo, ker je mislil, da je stara in ne zna ravnati z denarjem. To mu je povedala, pa ji vseeno ni hotel pravično vrniti. Od takrat naprej seveda ni več njegova stran-ka.

Gospa Marta, Bog vas živi še mnoga leta med nami. Ponosni smo na takšne mame in babice. Računamo tudi s tem, da bosta vaša vnuka Štefan in Jurij ob svojem dobrem očetu Viliju in mami Oksani dobra in verna belgijska Slovenca in Ukrajincea.

Zapisal Lojze Rajk

Pokojni Mirko Kladnik

Poslovili smo se

30. julija je v bolnišnici v Waterschei v Genku po daljši bolezni umrl MIRKO Kladnik, vdovec po Liani Wrobel, rojen 3. novembra 1925 v Črni pri Ljubnem. Bil je član upravnega odbora in blagajnik "Slovenskega društva sv. Barbara" iz Maasmechelen in soustanovitelj ter član odbora pri flamskem peritninarskem društvu "Het Korhoen". Poslovilno sv. mašo v Vucht je daroval slovenski duhovnik Lojze Rajk. Od njega se je v cerkvi z govorom poslovil predsednik društva sv. Barbare Avgust Tajnšek. Na spominski

podobici so domači dali zapisati: "Proti svoji bolezni si se pogumno boril, vendar si kljub temu odpotoval. Končno si rešen svojih bolečin. Nam pa je težko, ko nas zapuščaš, saj ne bi radi ostali sami. Lepo pa se nam zdi to, da boš odslej skupaj z našo mamo, saj si jo vedno pogrešal, kakor bomo mi sedaj pogrešali vaju oba."

HEERLERHEIDE IN EISDEN

Prireditve

Ponovno opozarjam na 75. jubilej "Slovenskega pevskega društva Zvon", ki bo 3. oktobra ob 9.30 v cerkvi sv. Kornelija in s programom, ki bo sledil. Lepo vabljeni bližnji in daljni rojaki k temu redkemu jubileju nekega slovenskega zbora v tujini.

Dne 9. oktobra pa bo tradicionalni "Slovenski dan" v organizaciji "Slovenskega katoliškega pevskega in kulturnega društva Slomšek". Po sv. maši v cerkvi sv. Barbare ob 16.30 sledi kulturni in zabavni program v župnijski dvorani Casino. Na voljo bodo seveda običajne dobrote slovenskih veselic. VABLJENI!

MAASMECHELEN

Piknik zbora Slomšek

Slovenski zbor Slomšek je 22. avgusta priredil svoj običajni poletni piknik. Včasih je bil to lepo obiskan dogodek, ko se je nekoliko opomogla tudi blagajna zbora. Slišal sem, da je bilo letos navzočih malo Slovencev. Na žalost so ugotavljali, da iz drugih slovenskih društev iz okolice ni bilo nikogar. Škoda, da maloštevilni Slovenci v tujini ne znamo sodelovati med seboj!

Bivša veleposlanica Republike Slovenije ga. Marija Adanja si je zelo prizadevala, da bi zbližala slovenska društva v Belgiji, ki naj bi prireditve pripravljala skupaj. Bilo je nekaj poskusov, vendar so ti spet skoraj popolnoma izginili.

Lojze Rajk

**V trajen spomin na sestro
Frančiško Brčan (verjetno naj-
starejšo slovensko redovnico)**

»V letu Gospodovem 2003 in v mojem 95. letu življenja se zahvaljujem vsemogočnemu Bogu in mojim sosestram za vse življenjske dobrote, ki sem jih vsak dan deležna,« je povedala sestra Frančiška. Kljub starostnim težavam pa ji vsak novi dan prinese novo veselje.

Rojena je bila leta 1908 v Dragi pri Višnji Gori. Imela je lepo otroštvo v družini petih otrok. Že kot 16-letno dekle je sklenila oditi v misijone. To je uresničila pred vojno z

Pokojni Berto Virant

Pokojna Angela Gajšek

Franciška Brčan

vstopom v samostan v Ljubljani, od tu pa je odšla v Francijo. Druga svetovna vojna ji je za vedno prekrizala pripravljeni odhod v misijone. Tako je ostala do danes v Franciji po različnih redovniških hišah, kot so zahtevale trenutne potrebe. Tudi v Švici je preživela nekaj let. Po vojni je večkrat obiskala svoje sorodnike in svoj rojstni kraj, a na žalost svojih ljubih staršev ni več videla.

Živi v Marseilleu v samostanu »Franciscaine Missionnaires de Marie«. Tu je junija 2003 praznovala – Seuer Francoise – 70-letnico redovniškega življenja. Sosestre so ji pripravile lepo slovesnost s svečano sveto mašo v samostanski kapeli. Lep nagovor sta imela prednica Annita in samostanski duhovnik. Navzočih je bilo nekaj starejših Marseillčanov, ki poznajo sestro Frančiško iz prejšnjih desetletij. Kot redovnica je pomagala vsem, ki so bili potrebni pomoči, bolnikom, ranjencem, vojnim ujetnikom in mestnim revežem. Tudi številni Slovenci, ki so po vojni prihajali na delo, so bili deležni njene pomoči.

Sedaj pa na žalost ni več slovenske maše v samostanski kapeli, ki je leta združevala Slovence v tej prelepi

marsejski okolici. To sestra Frančiška zelo obžaluje. Bog ji poplačaj vse, kar je dobrega storila.

Slugovi

N E M Č I J A

BERLIN

V soboto, 19. junija, so obhajali zaključek šolsko-veroučnega leta. Župnik Izidor Pečovnik – Dori je veroučencem razdelil spričevala, poslovi so se tudi od odličnega učitelja slovenskega dopolnilnega pouka v Berlinu, g. Vladimirja Donaja, ki je bil desna roka župniku pri pripravi različnih prireditvev. Predsednik ŽPS Anton Bačovnik se mu je v imenu slovenske župnije zahvalil za njegovo plemenito in predano delo med Slovenci v Berlinu in mu izročil darilo, ki simbolizira njegovo točnost in natančnost.

V ponedeljek, 21. junija, je Ivo Vajgl, takrat še slovenski veleposlanik v Berlinu, pripravil sprejem ob državnem prazniku - dnevu državnosti. Na prireditvi je pel Vlado Kreslin, za presenečenje je poskrbel oktet slovenske župnije, ki je zapel na veselje vseh prisotnih.

Isti večer je pred glavno mestno hišo Rotes Rathaus v Berlinu na prireditvi desetih novih članic Evropske zveze nastopila najbolj znana slovenska skupina SIDHARTA in zelo zelo navdušila poslušalce. Vlado Kreslin je z njimi

zapel pesem: Od višine se zvrti. Slovenski del prireditve je vodila Martina Konda, urednica slovenskega programa na radiu Multi Kulti.

Posebej pa so bili Slovenci ponosni, kar sploh ni zanemarljivo, da so člani skupine SIDHARTA prenočevali v našem Slovenskem domu, saj sta jim Mitja Zakrajšek in Sonja Pukmeister, ki vodita dom, sponzorirala spanje. Tudi prehrano so imeli v sklopu slovenske župnije in bili so zelo zadovoljni. Mitja se namreč z enim od članov skupine že dlje časa pozna s počitnic na morju in tako so imeli priložnost zvedeti vse o njihovih načrtih in projektih kar iz prve roke. Mnogi so tudi v Berlinu preko satelita spremljali fantastičen koncert SIDHARTE s simfoničnim orkestrom, ki je potekal lani na stadionu v Ljubljani.

Na sam praznik državnosti, 25. junija, so Berlin obiskale članice društva slovenskih tajnic. Organizacijo obiska je sprejelo društvo e.V. Slovenija, prespale so v Slovenskem domu, mesto Berlin jim je razkazal gospod Dori – vse skupaj pa je bila spet lepa skupna akcija berlinskih Slovencev.

Slovenske tajnice so se na obisk lepo pripravile, saj so v prostorih društva pripravile razstavo slovenskih knjig in slovenskih vin; eno omizje za društvo in eno za Slovensko katoliško misijo. Tako so skupaj praznovali državni praznik. Še posebej velja pohvaliti predsednico društva slovenskih tajnic gospo Jerico in družino Pikalo.

Od sobote, 26., do nedelje, 27. junija, so se mladi berlinski Slovenci s svojim župnikom Dorijem mudili na obisku v slovenski župniji v Stuttgartu, s katero jih vežejo vse

močnejše vezi prijateljstva. Pravzaprav so jim vrnili lanski obisk. Spet je šlo za nogomet! Na nogometnem igrišču se je odigrala lepa, enakovredna igra, ki se je končala z rezultatom 2:1 v korist Stuttgarta. Po lanskem porazu Stuttgarta v Berlinu se letos gostitelji niso dali in so zmagali!

Bilo je športno, kulturno in duhovno druženje. Dva člana slovenskega društva Mura sta od zgodnjih jutranjih ur pekla odojka, ki so ga udeleženci srečanja zmazali za kosilo. Potem so se zbrali pri mladinski sveti maši, ki jo je pripravil njihov župnik dr. Zvone Štrubelj. Maše se je udeležil tudi ukrajinski župnik z ženo in otroki ter domačin Roman Majer, ki trenutno pomaga v Stuttgartu. Bogoslužje je vodil gospod Dori, ki je pridigal o pomembnosti mladih za katoliško in vsako skupnost.

Po maši je bilo srečanje v prostorih društva e.V. Slovenija Stuttgart. Predsednik Ivan Rantuša je imel lep govor o domovini in o pomembnosti trenutka, v katerem živimo. V dvorani je bilo preko 200 ljudi, ki so prisluhnili besedam govornikov, potem pa se veselili na veselici ob zvokih berlinske skupine Druga generacija. Bili so odlični, neprekosljivi! Vmes so predstavniki Stuttgarta in Berlina izmenjali darila in izrekli nekaj besed. Zelo je navdušil mladi predsednik berlinskih nogometašev in pevcev Karli Božič. V Stuttgart so smeli potovati tudi berlinski ministranti, ki so se lepo vključili v dogajanje.

V nedeljo, 27. junija, so se ob 11h zbrali pri maši, ki je potekala v naravi, eno uro vožnje iz Stuttgarta. Daroval jo je in čudovito pridigal Roman Majer. Goste iz Berlina so lepo sprejeli v društvu Mura, pozdravila sta jih predsedni-

ca Tatjana Kozar in duša društva – gospod Minc. Po okusnem kosilu so se poslovili od prijaznih in darežljivih prijateljev v Stuttgartu in se polni čudovitih vtisov podali na pot proti Berlinu.

V petek, 2. julija, je v Dolenjskih Toplicah slavil 60 let Rudi Fink, ki z družino že dolga leta živi v Berlinu. Praznovanja so se poleg Rudijeve žene Mete, hčerke Tatjane Pasler z možem Edijem in hčerko Alino, sina Florjana in 89-letne Rudijeve mame, njegovega brata z ženo in svakinjo, ki skrbi za ostarelo mamo, udeležili številni prijatelji pa tudi predstavniki slovenske župnije v Berlinu, kjer Rudi vedno rad pomaga in sodeluje pri prireditvah. Iz Berlina so prišli Jože in Ljubica Flajs ter župnik Dori. Slavlencu so ob jubileju izrekli veliko lepih čestitk, še posebej ga je presenetil prijatelj prof. Tone Fink z zborčkom. Na praznovanju je igral kvintet Dori.

V soboto, 10. julija, smo imeli krst Elle-Nastasje Mackat. Oče Aleksander in mamica Mateja, roj. Mikulandra, sta bila izredno vesela v krogu staršev in botrov. Tudi slovenska skupnost se je razveselila mlade družine. Botra sta bila Irena Mikulandra in prijatelj iz Slovenije Andrej Čevdak.

Isti večer smo prisluhnili koncertu kvarteta Vita iz Štajerske. Sestri Stanka in Darja prihajata iz Šoštanja, Nina iz Maribora in Breda iz Rečice ob Savinji. Z ubranim petjem so navdušile zbrane poslušalce. Pele so tudi med mašo, ki so jo popestrile z modernimi mladinskimi pesmimi, pele pa so tudi na zlati nemški poroki. Drugi dan pa so s podobnim programom nastopile v Hamburgu, kjer ljudje že dolgo niso doživeli kaj tako lepega,

slovenskega in so med mašo in po maši mnogim po licih tekle solze sreče, kar je bila prava duhovno-kulturna obnova.

POROKE

V soboto, 3. julija, sta se v Velenju, v župniji Antona Martina Slomška, pred vilo Herberstein poročila Roman Pungartnik, kapetan slovenske rokometne reprezentance in sedaj igralec Kiela (ter tako tudi član slovenske župnije v Hamburgu) in Iris Terbuc. Poročil ju je gospod Dori, ki je pred leti v isti župniji krstil tudi njuno hčer Vito-Živo. Poroka je bila v slovenskem in nemškem jeziku, ker se je udeležilo tudi veliko Romanovih nemških prijateljev. Na poročni slovesnosti je pela Andreja Zakonjšek.

24. julija sta se takorekoč v objemu gora, v kapeli v Logarski dolini poročila Berlinčana Claus Seydler in Saša Sawodnik. Zanju in za vse svate je bila poroka sredi neokrnjene narave nekaj veličastnega.

V soboto, 7. avgusta, sta se poročila dva mlada aktivna člana slovenske skupnosti v Berlinu. Kristijan Božič (pevec in kitarist

Mladoporočenca Claudia in Kristijan

Druge generacije, član ŽPS) in Claudia Krajnik, tudi ves čas aktivna pri mladih. Poroka je bila v podružnični cerkvi v Logu pri Boštanju. Župan Kristjan Janc je mladi par poročil pred cerkvico, gospod Dori pa njuno zvezo blagoslovil in potrdil pred Bogom v cerkvi. Krajani so storili vse, da je bil dogodek nepozaben tako za mladoporočenca kot tudi za vse prebivalce rojstnega kraja Kristijanovega očeta Karlija. Prijatelji pod vodstvom Andreja Jazbeca so poskrbeli, da je bilo kot v pravljici!

V soboto, 14. avgusta, sta se v Marijini cerkvi na Blejskem otoku poročila Carmen Bergant in Aleksander Hallensleben, oba iz Berlina. V družbi prijateljev, v čudovitem okolju in v sončnem vremenu je bil tudi njun korak v zakonski stan nekaj nepozabnega!

M. M.

ESSEN

Čas proti jeseni

je čas, ko se delno oziramo nazaj na različna dela ter sočasno že pospravljamo pridelke, ki bodo služili prihodnjim dnevom.

Tudi oktobrski zapis slikovno sega v pretekle dogodke, da bi utrdil v novem pastoralnem letu marsikaj dobrega, kar je bilo narejeno, doživeto, spravljeno v srce in spomin za prihodnje dni. Tudi posamezni zapisi sledijo temu vrstnemu redu, nizajo nekatere trenutke iz poletnih dopustniških dni za »kamrico lepih spominov in novih spodbud«.

Krištofova nedelja

je nedelja, ki je najbližja 24. juliju, svetnikovemu godu. Po naših žup-

nijah je to navadno že čas, ko se pričenjamo dopustniško seliti. Zato smo blagoslov avtomobilov opravili že prej. Po nekaterih skupnostih že koncem junija ter v prvi polovici meseca julija. Odziv rojakov za blagoslov vozil je vedno lep, saj se zavedamo, kako pogosto smo na cestah ob velikem prometu in tudi s tem povezanimi velikimi možnostmi različnih neprijetnosti in tudi nesreč. Zato radi prosimo dobrega Boga, naj blagoslavlja naša vozila in nas voznike še posebej. Naj nas varuje na vseh poteh ter nas končno pripelje k sebi v večno domovino ... po priprošnji sv. Krištofa.

Polni domačnosti na poletnem srečanju na Brezjah

Da se enkrat poleti, ko nas je veliko v domovini, srečamo na Brezjah, postaja že kar tradicija. Letos smo se zbrali v petek, 30. julija, že četrty pri brezjanski Mariji. Mašno slavlje je ob somaševanju g. Lojzeta Brceta, g. dekana Florjana Božnarja ter domačega župnika Lojzeta Zaplotnika vodil delegat msgr. Janez Pucelj. Iz več kot sto grl so odmevali vzkliki »prosi za

nas« pri petih Marijinih litanijah. Iz srca so prihajale besede posvetitve materi Mariji: da bi napredovali v zvestobi evangeliju, da bi napredovali v luči vere in krščanskega izročila ... Molili smo za domovino in vse nas, ki jo sestavljamo – doma in po svetu. Naj bo Slovenija, moja država, v družini narodov Evrope prijazen dom za vse, ki v srcu dobro mislimo.

Sledilo je prijetno srečanje v bližnjem gostišču. Toliko si imamo povedati tisti iz »tujine« in tisti, ki so se že vrnili nazaj v domovino. Tudi brez harmonike ne gre. Spretno je iz nje izvabljal »domače viže« Mirko Gornik iz Suhorja v Beli krajini.

Ob tem še prošnja. Kdor pozna koga od rojakov, ki se je že vrnil v domovino, naj nam po možnosti posreduje njegov naslov v Sloveniji. Tako bomo lahko na poletna srečanja povabili vedno več rojakov, ki živijo spet doma. Njim in vašim znancem pa tudi priporočamo revijo Naša luč, ki se pošilja iz Ljubljane vsem, ki so na različne načine povezani z zdomstvom.

Mladi pevci na koncertu v Düsseldorfu ob vstopu Slovenije v EZ

Ob binkoštnem srečanju z veleposlanikom g. Vajglom in p. Tobiasem

Svete Višarje – romanje treh Slovenij

so mnogim našim rojakom vsakoletni cilj na prvo avgustovsko nedeljo. Tudi letos nas je bilo iz naše župnijske skupnosti vsaj nekaj. Zahvala tistim, ki ste prišli, da pri Kraljici Evrope poprosimo za vse nas rojake. Ko boste načrtovali za prihodnje leto, uvrstite tudi v svoj program višarsko srečanje.

Zahvala Aninega sklada

Anin sklad je ustanova, ki pomaga potrebnim družinam z več otroki in malo dohodka. V času poletja sem v Ljubljani oddal naše darove za sklad v znesku 2.000 €. Predsednica Uprave sklada, gospa Marija Šterbenc, se v daljšem dopisu iskreno zahvaljuje za velikodušnost darovalcev ter se

iskreno priporoča tudi v bodoče. Za letošnje leto jim bo uspelo v družino »družin Aninega sklada« sprejeti za dodelitev pomoči še 20 novih družin. Bogu hvala in vsem vam darovalcem, dragim rojakom. Ostanimo zvesti temu plemenitemu prizadevanju in podpirajmo Anin sklad tudi v bodoče.

Voščila in dobre želje ...

Tiho in mirno je 11. avgusta obhajala svojo 60-letnico rojakinja Gizela Zdovc iz Essna. Pred tem pa sta 1. avgusta z možem Rudijem, našim aktivnim župnijskim sodelavcem, praznovala 35-letnico poroke.

Dobri in za skupnost prizadevni rojakinji iz srca želimo vse dobro, posebej naj ji Bog nakloni potrebnega zdravja. Obema pa božjega

blagoslova na nadaljnji skupni zakonski poti.

Sredi poletja smo 14. avgusta »z zamikom« proslavili v Predgrizah v župniji Črni Vrh nad Idrijo 65-letnico rojaka Ivana Kavčiča. Hkrati je bil »diplomski likof« ob uspešni oddaji disertacije njegove hčerke Silvije Kavčič. Ob tej priložnosti je bilo pri Smrekarjevih, kot se pravi po domače, res živo. Zbralo se je veliko sorodnikov po Ivanovi strani ter po strani žene Marije. In ni manjkalo tudi prijateljev in znancev. Obema želimo vse dobro in Bog živi. Silviji pa smelo poklicno pot v življenje.

Kevelaer vabi – 3. oktobra ob 13. uri

na tradicionalno slovensko romanje vse rojake iz župnij ESSEN in KÖLN. Pridimo z veseljem sami ter povabimo tudi druge člane naših družin ter sorojake.

Srečno pri Mariji v Kevelaerju!

AZ

FRANKFURT

S septembrom se je sicer začelo novo šolsko leto, vendar pa so mnogi v septembru tudi še na dopustu ali kakšnem potovanju. Več kot deset otrok slovenskih staršev ali vsaj enega od njih z vseh koncev naše župnije naj bi se v tem letu pripravljalo na prvo obhajilo, seveda v okviru krajevnih nemških župnij, prav toliko pa naj bi jih začelo hoditi v šolo.

Zadnji dan avgusta je bila v naši župniji vizitacija, ko je dekan v škofovem imenu pregledal poslovanje župnije, zlasti matične in druge župnijske knjige. Že spomladi pa je bil prvi del vizitacije, ko smo imeli srečanje in pogovor s škofom na

Maša na valovih Donave ob romanju v Maria Zell.

Skupinska slika z ministrantkami in ministranti po srebrni maši

ravni več župnij v kraju, kjer je sedež naše župnije. V zadnjih letih so naše matične knjige bolj prazne. Zanimivo je, da so se mnogi naši ljudje pred tridesetimi in več leti tukaj poročili in tudi tukaj večinoma dali krstiti svoje otroke. V zadnjih desetih letih pa se je stvar nekoliko obrnila. Ne samo da je porok in krstov mnogo manj (kakor tudi sicer v Nemčiji), ampak tudi da so morebitne poroke in krsti otrok kakor tudi mnogi pogrebi v Sloveniji. Druga značilnost pa je, da so skoraj vse poroke v vseh pogledih mešane (katoličan – nekatoličan, katoličan – pripadnik nekrščanske vere, Slovenec/nka – pripadnik druge narodnosti). Ob tem velja omeniti še eno značilnost: veliko več takih mešanih zakonov se je razbilo kot sicer zakonov znotraj iste vere in istega naroda. Za mnoge mlade, rojene v zadnjih desetih ali več letih, pa seveda velikokrat tudi ni znano, ali so krščeni ali ne, ker le redkokdaj župnija krsta v Sloveniji sporoči podelitev zakramenta naši župniji v tujino oziroma tukajšnji pristojni

škofiji (v osmih letih sem dobil samo eno sporočilo o krstu, čeprav mi je znano, da jih je bilo kar nekaj). Vsa ta dejstva velikokrat presenečajo ne toliko slovenskega duhovnika kot predpostavljene v tukajšnjih škofijah: zakaj je tako malo krstov v vaši župniji, le zakaj se hodijo vaši ljudje, ki vendar dejansko živijo in delajo tukaj, poročat in kršče v Slovenijo? Ob tem pa mi v zvezi z nedeljsko mašo in njenim obiskom prihaja pred oči tudi slika, ki sem jo videl na nedeljo v začetku maja v Frankfurtu: procesija Poljakov je odhajala od prve maše na tramvajsko postajo in procesija Poljakov je prihajala s tramvajске postaje v svojo župnijsko cerkev k drugi maši (poleg tistih, ki so se pripeljali s svojimi avtomobili ali pa z enim ali dvema najetima avtobusoma). Podobno je bilo seveda še na dveh drugih koncih Frankfurta, kjer je tudi poljska maša. Nekaj podobnega je še pri kakšnem od večjih narodov. To je dokaj nenavadna slika za nemške razmere, po drugi strani pa tudi ohrabrujoča in opogumljajoča, saj ravno katoličani drugih narodov, zlasti iz Afrike in Azije, dajejo vedno bolj ton življenju po nemških cerkvah.

Kakor že večkrat je prišlo tudi tokrat konec avgusta sporočilo javnega urada, da je v Frankfurtu umrl (verjetno že junija ali pa julija) 67-letni Ivan Jazbec, sicer rojen v Celju. Naj počiva v miru!

rem

HAMBURG

Tudi letos poleti so bile naše skupne svete maše pri sv. Bonifaciju v Hamburgu kar zadovoljivo obiskane. Večina rojakov se je tako kot vsako leto čez poletje odpravila

„domov“ v našo lepo Slovenijo na zaslužen dopust. Vse več naših rojakov se zaveda, da je naša dežela neprecenljiv biser sveta. Njene lepote so zares pravi božji dar in Bogu hvala zanj. In sedaj, ko je Slovenija tudi članica Evropske zveze, nam je pot v domovino še lažja in hitrejša.

Vsako srečanje po maši nam znova dokazuje, kako prijetni so lahko naši skupni shodi, ko se skupaj pogovorimo, zapojemo in skupaj nazdravimo. Ob poslušanju domačih viž pa marsikoga zasrbijo tudi pete in se kaj rad zavrti po parketu v prostoru, kjer se po maši ponavadi zadržimo.

V mesecu maju sta zakonsko zvezo sklenila Brigitta Lovrec in Thomas Jakobs. Mladoporočencema želimo vso srečo v zakonu. Staršema Emi in Slavku Lovrecu, ki redno obiskujeta slovenske maše in ki sta že „trdno jedro“ hamburške slovenske skupnosti, pa čimveč vnučkov, ki bodo zagotovo poskr-

Brigitta Lovrec in Thomas Jakobs sta stopila na skupno pot.

Pri slovenski sveti maši v Hamburgu

beli, da bodo stari starši ostali večno mladi.

Mlade pevke iz domovine kvartet Vita pa so poskrbele za nepozabno petje pri sveti maši v mesecu juliju ter prijetno srečanje po njej. Druženje je trajalo pozno v noč in je bilo zares enkratno. Hvala dekleptom za tako lepo petje. Hvala tudi župniku Doriju, ki je slovenski skupnosti v Hamburgu omogočil poslušanje teh mladih ubranih glasov. Želimo si še več takih kulturno obogatenih srečanj.

Cerkvena skupnost sv. Bonifacija, Am Weiher 29, je izdala polletni plan, v katerem so navedene tudi slovenske maše. Le-te bodo tudi v bodoče vsako tretjo nedeljo v mesecu. Naša mežnarja Alojz Šeme in Ervin Žebela pa bosta z zvonjenjem zvonov tudi v prihodnje skrbela za lep in svečan pristop k sveti maši. Dobrodošli!

DD

INGOLSTADT

Praznovanje okroglih rojstnih dnevo

V petek, 21. maja, je v naši skupnosti v Weissenburgu vstopila v novo življenjsko desetletje Julka Šulj. Praznična slovesnost je bila naslednji dan; obhajala sta skupaj

z možem Tonijem, ki je že januarja dočakal svoj 60. rojstni dan. Od teh šestdesetih let sta 38 let preživela v zakonski skupnosti. So slovesnost so prišli tudi mnogi gostje iz Slovenije in Hrvaške. Praznovanje sta pripravila sin Darko in hči Natalija z družino, ki so tudi skrbeli za dober potek slovesnosti. Obema šestdesetletnikoma še enkrat čestitamo za njun okrogli rojstni dan in za vse, kar sta skupaj doživela in ustvarila. Hvaležni smo jima za mnoga lepa srečanja in gostoljubnost v njunem domu, hkrati jima voščimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

Šestdesetletnika Julka in Toni Šulj

Prijetno vzdušje in bogato obložene mize po maši

Še ena slavljenka iz Weissenburga je pred kratkim prestopila prag desetletja. V petek, 13. avgusta, je namreč ohajala svoj 60. rojstni dan Anica Horvat. Drugi dan je slovesno potrdila ta svoj praznik v gostišču »Korenjak« v Skorbi pri Ptuj. Zbralo se je mnogo gostov, tudi precej nemških prijateljev je prišlo. Ob začetku je Anica z izbranimi besedami spregovorila o smislu svojega praznovanja ter s pristrčno toplino nagovorila in pozdravila svoje domače, sorodnike, prijatelje in vse goste. Vodja protokola ta večer je bil njen mož Ivan. Bila je lepa slovesnost, ki so jo poleg glasbe popestrili številni nastopi. V imenu otrok je omo pozdravil in se ji zahvalil za vso njeno skrb vnuk Dani. Vsem dobrim željam dodajmo še naše pristrčne čestitke in iskreno voščimo srečno in zadovoljno prihodnost ob skorajšnji vrnitvi v Slovenijo.

Isti večer smo se zbrali na slovesnosti, »srečanju z abrahamom« Anice Felkar v gostišču Eurest v Murski Soboti. Poleg nekaterih rojakov iz Ingolstadta in njene družine so se zbrali mnogi njeni sorodniki, prijatelji in znanci od doma. Po začetnih pozdravih je sledilo praznovanje, ki je trajalo do zgodnjih jutranjih ur. Dan po tem, na veliki šmaren, pa smo poromali h Gradu, ki je osrednje romarsko

Anica in Ivan Horvat z župnikom Stankom

središče na Goričkem. Bil je čudovit romarski shod s slovesno mašo; med množico romarjev je bilo tudi precej naših župljanov. Popoldne po romanju smo se nekateri še zbrali na njenem domu in nadaljevali s praznovanjem. Anici naše dobre želje ob vstopu v novo desetletje, pristrčno se zahvaljujemo za sodelovanje v naši župniji. Želimo si, da bi se še mnogokrat srečevali in družili.

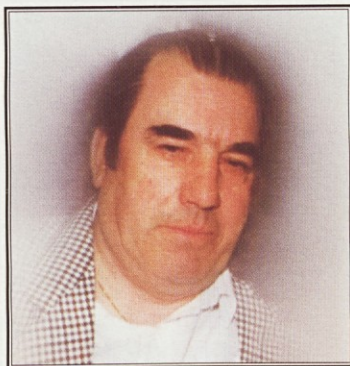
Pokojni Ferdo Repina

Med dopustom nas je pretresla žalostna novica, da je umrl naš dragi Ferdo Repina.

V četrtek, 19. avgusta, smo se z žalno slovesnostjo poslovili od pokojnega Ferda, maša zadušnica zanj je bila v nedeljo, 22. avgusta; v ponedeljek, 6. septembra, pa smo s pogrebnim obredom položili k večnem počitku njegove posmrtno ostanke.

Ferdo se je kot prvorojenec med šestimi otroki rodil 19. julija 1933 v Partinju pri Lenartu. Imel je težko otroštvo, kajti družina je živela v zelo skromnih razmerah. Iz Partinja so se preselili v Vodule blizu Šempetra pri Mariboru. Toda

tam jim je kmalu pogorela domačija. Tako so se morali spet seliti, in sicer v Maribor, kjer so potem ostali. Prav zaradi težkega otroštva je bil zelo občutljiv za socialne krivice in čuteč do svojih otrok oziroma vnukov. Po končani osnovni šoli se je izučil za avtomehanika. Po zanimivi skrivnostni poti je spoznal Jožico. Po sedmih mesecih sta se 4. februarja 1956 poročila. V zakonu sta se jima rodili dvojčici: Marija in Irena. Za mlado družino je bilo takrat težko. Zato so leta 1963 odšli v Nemčijo. V Ingolstadtu so si uredili življenje in so se imeli dokaj lepo. Zadnje leto je bolehal, posebnost je tožil nad bolečinami v nogah.

Pokojni Ferdo Repina
iz Ingolstadta

Vendar si nismo mislili, da je tako resno in nas je njegova smrt vse presenetila.

Pokojni Ferdo je bil ves čas tesno povezan z našo slovensko župnijo v Ingolstadtu, saj je od začetka največkrat bila samo njegova družina pri maši. Rad je prihajal med nas, bil je nepogrešljiv na vseh naših prireditvah in praznovanjih. Prav zato smo ga imeli radi. Z njegovo smrtjo smo veliko izgubili, toda ostaja nam vse, kar smo skupaj preživeli. Bogu smo hvaležni za njegovo življenje. Ferdo je odšel, mi pa živimo naprej v veri in v upanju v dano obljubo, da se nekoč spet snidemo.

S. G.

MANNHEIM

Še tretja nevesta ...

V aprilu smo imeli tri slovenske neveste, o tretji poročamo v tej številki. To je Alenka Klavžar, njen ženin pa je bil Torsten Schekat. Poročila sta se 30. aprila v lepi baročni cerkvi v Rotenfelsu pod obronki srednjega Schwarzwalda. Alenka si je izbrala to cerkev, ker je bila v njej krščena ter pri prvem obhajilu in birmi. Pri poroki je poleg slovenskega župnika sodeloval tudi evangeličanski duhovnik, saj je Torsten evangeličanske vere. Za poroko in skupno življenje sta si Alenka in Torsten izbrala misel iz svetega pisma, iz Rutine knjige: »Kamor pojdeš ti, pojdem jaz, kjer boš prenočeval ti, bom prenočevala jaz; tvoje ljudstvo bo moje ljudstvo in tvoj Bog bo moj Bog.« Da sta stavek iz Svetega pisma vzela zares, se je kmalu pokazalo: Torsten se je že kar dobro naučil slovenskega jezika, Alenka pa se mu je pridružila, ko je bil službeno poslan na Slovaško.

Alenka in Torsten Schekat na skupni poti

... in prvi ženin

Bojan Geršak se je z nevesto Lilian Perez Fayos odločil za poroko v Beli krajini, domovini svoje mame. Posebnost te poroke je bila trojezičnost: poleg slovenskega jezika je bilo slišati še nemški in španski jezik. Lilian sicer že kar dobro govori slovensko, toda poroka je tako pomembna, da ne sme biti dvoma, ali sta oba razumela, kaj obljubljata, pa tudi priče morajo razumeti, zato je bilo potrebno prevajati v nemščino, iz nemščine pa naprej v španščino. Poleg prič pa je pozorno sledil vsakemu gibu in vsaki besedi tudi njun sinko Ramon. Španski sorodniki so prinesli nekaj španskega temperamenta, toda tudi Belokranjci niso zaostajali. Preoblekli so se v Špance ter po špansko zapeli in zaplesali.

Umrli je France Zidar

Pokojni France si je že dobro opomogel od možganske kapi, potem pa ga je v zdravilišču med sprehodom doletela še ena, ki je bila zanj usodna. Rodil se je leta 1928 v Brežah pri Ribnici na Dolenjskem. Kot mnogi Ribničani je tudi on v mladosti izdeloval rešeta, nato je

Lilian in Bojan Geršak s sinkom Ramonom

kot zdomar prodajal suho robo po Sloveniji. Na eni teh zdomarskih poti je na Štajerskem spoznal kasnejšo ženo Anico, s katero sta se poročila leta 1954. Navajen hoditi po svetu se je odločil, da gre v tujino s trebuhom za kruhom, zato je leta 1959 pobegnil čez mejo in odšel v Nemčijo. Bil je eden prvih Slovencev, ki so se naselili v Schwarzwald. Kasneje je za njim prišla še žena Anica. Čez pol leta bi praznovala zlato poroko, a Bog je hotel drugače in ga je poklical k sebi.

Želel je biti pokopan v domovini, po kateri je vedno imel domotožje,

Pokojni France Zidar

čeprav je bil vaje hoditi po svetu. V soboto, 31. julija, se je na pokopališču na Jurjevici pri Ribnici zbrala množica sorodnikov in prijateljev, da bi se od njega poslovili. Ob sodelovanju ribniškega župnika Antona Berčana in slovenskega župnika iz Mannheima Janeza Modica ga je pokopal njegov nečak monsinjor Stane Zidar.

Naj pokojni France pri Bogu uživa zaslužen mir!

J. M.

STUTTGART

SREČANJE V MOJI DOMOVINI 2004

Sobotni ogled Vipavske doline in Krasa

Slovensko kulturno društvo Slovenija Stuttgart in slovenska župnija iz Stuttgarta sta za drugi teden v avgustu pripravila 9. tradicionalno srečanje v moji domovini. Na prijazno povabilo pevskih zborov Stanko Premrl in cerkvenega pevskega zbora iz Podnanosa, ki so v preteklih letih že dvakrat gostovali pri nas v Stuttgartu, smo se tokrat odločili za Primorsko. Preživeli smo dva čudovita dneva, bogata v spoznavanju kulturnih, zgodovinskih in naravnih lepot in značilnosti teh krajev. Predvsem pa nas je očarala in obogatila prijazna prijateljska gostoljubnost, s katero so nas sprejeli, da smo se res počutili, kot da smo doma.

V zgodnjih urah sobotnega jutra, 7. avgusta, smo krenili iz Maribora na pot. Potovali smo preko Celja in Ljubljane, kjer se nam je pridružilo še nekaj rojakov. Jutro se je kopalo v soncu in napovedovalo lep dan. Ko smo se iz Razdrtega in Rebrnic spustili v Vipavsko dolino, se nam je odprla tipična primorska pokra-

jina: rodovitna zemlja, na kateri domačini pridelujejo žlahtne vinske sorte (pinela, merlot, barbera) in sadje (češnje, marelice), posebna arhitektura strnjenih vaških naselij z značilnimi ozkimi ulicami in ograjenimi dvorišči (borjači), s strehami, obloženimi s kamenjem in mnogimi čudovitimi obokanimi kletmi (hrami). Na zgornjem Vipavskem je tudi cela vrsta zanimive zgodovinske dediščine, tako v obeh občinskih središčih Vipavi in Ajdovščini kakor tudi po vaseh. Tu je doma tudi silovita burja, ki prek Nanosa in Čavna zlasti v zimskem času pogosto piha, celo z orkansko hitrostjo do 200 km na uro.

V vasi Podnanos – Šembid kot se je med domačini še vedno ohranilo ime kraja, po farnem zavetniku sv. Vidu – so nas prijazni domačini že pričakovali z okusnim in bogatim zajtrkom. Sveži in okrepečni smo se odpeljali po dolini reke Rašice proti Vipavskemu Križu. V soboto nas je na celi poti spremljal vodič, zgodovinar gospod Jurij Rosa, ki

nas je obogatil s svojo strokovno in razumljivo razlago.

Vipavski Križ je starodavno naselje, ki leži na majhni vzpetini sredi Vipavske doline. Zaradi slikovitosti, urbanistične urejenosti in bogate zgodovinske dediščine je razglašen za kulturni spomenik. Prva omemba kraja sega v leto 1200. Goriški grofje so leta 1483 dali postaviti grad in utrjeno obzidje, ki sta sedaj v ruševinah. Leta 1634 je dal Friderik Attems zgraditi samostan, ki ga še danes vodijo kapucini.

Velika vrata tega kapucinskega samostana nam je odprl pater Andrej in nam v svoji vedri govorici povedal mnogo zanimivega. Tako kot zgodovina samostana in kraja samega je bogata tudi kulturna dediščina samostana. V samostanski cerkvi visi največja baročna slika v Sloveniji z naslovom Slava Sv. Trojice iz leta 1668. Znani redovnik iz tega samostana je bil Janez Svetokriški, eden najbolj uglednih in zabavnih

pridigarjev in baročnih piscev (1647–1714).

Ko smo se poslovili od Vipavskega Križa, se je cesta vila najprej skozi tipične vipavske vasi z obsežnimi vinogradniškimi površinami – Slap, Lože, Goče – nakar smo se začeli dvigati proti Krasu: Gornja Branica, Kobdilj, Štanjel. Štanjel spada med najstarejša kraška naselja in s svojo lego na vrhu griča velja za najlepše naselje na Krasu. Po obisku Štanjela smo se peljali skozi Tomaj, ki velja za središče pridelovanja terana, najbolj značilnega vina na Krasu. Tu je del svojega življenja preživel Srečko Kosovel, katerega stoletnico rojstva obhajamo letos. Po kosilu je sledil ogled Škocjanskih jam, ki je trajal poldrugo uro. Škocjanske jame so zaradi svojih izrednih značilnosti vpisane v seznam UNESCO.

Tik pred večerjo smo si ogledali še župnijsko cerkev v Šembidu, ki je bogata s posebnimi freskami in prelepimi oltarji. Postali smo tudi ob spominski plošči Stanka in Janka Premrla. Stanko Premrl je bil cerkveni skladatelj, uglasbil pa je tudi Prešernovo Zdravljico, slovensko himno. Njegov nečak Janko Premrl – Vojko pa je bil velik narodnjak in zgled bojevnika za svobodo primorskih Slovencev. Po dobri večerji, ki so nam jo pripravili domačini v gasilskem domu, se je druženje nadaljevalo s prijetnimi pogovori in petjem še dolgo v noč. Z nami so bili mladi pevci obeh domačih zborov. Prenočili smo v obnovljenem domu škofijske gimnazije v Vipavi.

Nedeljski vzpon na Nanos in romarska maša

Po zajtrku smo se v nedeljo, 8. avgusta, odpeljali na Nanos in se zbrali pri romarski cerkvi sv.

Romarska cerkev sv. Hieronima na Nanosu

Hieronima. To je najbolj oddaljena podružnica šembidske župnije in ena od najvišje ležečih cerkva na Slovenskem, saj stoji na 1018 metrih nadmorske višine. Zgrajena je bila leta 1360. V zvezi z njenim nastankom so povezane tudi razne legende in ljudska izročila, zlasti tista o stalni luči, ki naj bi jo vzdrževali pri cerkvi za orientacijo tržaških mornarjev. V prejšnjih časih je bila večkrat izropana in poškodovana. Leta 1990 je bila temeljito obnovljena in na novo posvečena. Krasijo jo lepe umetniške podobe slikarja Tomaža Perka (sv. Hieronim, sv. Janez Krstnik, sv. Ana, sv. Egidij, sv. Marija Vnebovzeta). Zadnji dve je prav ta dan blagoslovil naš izseljenski duhovnik iz Stuttgarta, dr. Zvone Štrubelj ob navzočnosti slikarja, gospoda Perka in številnih romarjev – domačinov in nas, ki smo se ta dan zbrali kar v podvojenem številu. Številni rojaki iz Stuttgarta in tisti, ki so bili na počitnicah v Sloveniji ali so se že preselili v Slovenijo, so se nam pridružili pri romarski maši.

Sveto mašo za domovino in vse pokojne rojake je daroval gospod dr. Zvone Štrubelj, ki je v pridigi osvetlil življenje sv. Hieronima. Ta

svetnik spada med najpomembnejše cerkvene očete. Rojen je bil okoli leta 347 v Stridonu, na dalmatinskem panonskem mejnem območju. Nekateri zgodovinarji trdijo, da je bilo to na slovenskih tleh, vendar do danes to še ni potrjeno. Po obširnem študiju v Rimu je najprej odpotoval v Trier, kjer je spoznal menišstvo in ga začel ceniti. Preko Ogleja ga je pot vodila na dolgo romanje po Orientu, nato zopet v Rim, kjer je postal tajnik papeža Damaza I. Zadnjih 35 let je preživel v Betlehemu, kjer je ustanovil moški in ženski samostan in se razvil v enega največjih teologov vseh časov. Krona njegovega dela je prevod celotnega svetega pisma v latinščino, ki je bil dolgo v splošni rabi. Umrl je v Betlehemu, 30. septembra 420, star 73 let. Njegove ostanke so prenesli v Rim, v cerkev sv. Marije Velike (S. Maria Maggiore).

Bogoslužje so z lepim petjem obogatili domači pevci iz Podnanosa pod vodstvom dirigentke, gospe Vide Fabčič. Polni lepih doživetij in občutkov smo stopili na prosto. Po plohi, ki se je ulila med mašo, so se zdaj dvigale meglice in se že umikale soncu, ki nas je pozdravljalo preko pobočja Nanosa. Nanos,

ta čudovita, visoka kraška planota, preprejena s številnimi globelmi, brezni in ledenicami! Njegova povprečna višina je okrog 900 m, najvišja točka, Suhi vrh, meri 1313 m. Nanos je pravi raj za preučevalce rastlinstva in kamenin. Na planoti živi tudi nekaj stalnih prebivalcev, ki se ukvarjajo z gozdarstvom, živinorejo in turizmom.

Turistična kmetija pri Abramcu, kjer so za nas pripravili kosilo, nas je že pričakovala. Kar težko smo prekinili prijateljsko druženje ob ubranem petju pred cerkvijo. Nekateri so se nato spustili v dolino, mi pa smo vesele nadaljevali po dobrem nanoškem kosilu. Vsem našim gostiteljem gre priznanje in zahvala za bogata doživetja 9. srečanja v moji domovini.

Cilka Novak

Krsti

V nedeljo, 6. junija, je v cerkvi sv. Konrada prejela sv. krst LEA OTILJA GRABAR, hči Simone Mangold, por. Grabar in Štefana Grabarja. Družini Grabar, posebno pa mali Lei želimo, da bi jih spremljal božji blagoslov. Slovenska skupost pa jih bo podpirala z molitvijo in krščanskim zgledom.

Srečni starši Grabar in botri ob krstu hčerke Lee Otilije, 6. junija 2004

Nasmeh in veselje na krstni dan Milene Radulović, Böblingen, 5. septembra 2004

V cerkvi sv. Bonifacija v Böblingenu pa je v nedeljo, 5. septembra, prejela sv. krst MILENA RADULOVIĆ, hči Simone Klemenčič, por. Radulović in Milana Radulovića. Krst je kot vrata, skozi katera vstopimo v hišo. Mileni, ki je s krstom vstopila v skupnost verujočih, želimo, da bi s pomočjo staršev in botrov vedno bolj rasla v zaupanju v Boga. Skupnost v Böblingenu pa jo bo podpirala v molitvi in ji dajala pogum.

Š V E D S K A

Naši rojaki na Švedskem in v Sloveniji

VADSTENA 2004 se je zgodila in bilo je lepo, ker je bilo slovensko domače. Romarji se že 30 polnih let udeležujejo vseslovenskega binkoštnega srečanja v »srcu Švedske«, kakor pravijo kraju, kjer »bivajo« poslednji ostanki sv. Brigite Švedske in kjer sestre še danes živijo po njenem redovnem pravilu.

Slovesno sv. mašo je letos vodil Marjan Jezernik, župnik in opat pri sv. Danijelu v Celju. S svojo kleno in jasno besedo je nagovoril srca romarjev in jih potrdil v njihovi zvestobi Bogu, krščanski kulturi in omiki ter v zvestobi maternemu jeziku. Spregovoril je tudi o pomenu romanja v Vadsteno, ki kliče po hvaležnosti za vse milosti, ki so jih mnogi prejeli vsa ta leta. Z božjo pomočjo more človek

ostati zvest Kristusu, Cerkvi in domovini.

Celjski opat Marjan Jezernik je nato spregovoril o pomenu delovanja Svetega Duha skozi zgodovino slovenskega naroda, ko je pokazal na pomen krsta slovenskih knezov Gorazda in Hotimira, ko je spregovoril o tem, kako je Duh božji vodil usodo našega naroda, in nato je vse romarje spomnil tudi na ureničitev sanj o samostojni državi Sloveniji. Znamenje tega božjega ognja so tudi romarji v Vadsteno, ki ohranjajo zvestobo Bogu in domovini Sloveniji. V veliki družini evropskih narodov bo naša prihodnost, bo naša sreča odvisna tudi od tega, kako bomo znali živeti iz duhovnih korenin krščanske preteklosti našega narodnega telesa. Ob Slomškovem zgledu je Marjan Jezernik povabil romarje k pravi ljubezni do domovine. Tudi sv. Brigita je zgled ljubezni do rodne grude, kakor tudi čudovito delo Svetega Duha, kako je mogoče poseči celo v zgodovinske dogodke tedanje Evrope, seveda navdihnjena od zgoraj. »Domovina računa na vas, je poudaril celjski opat Marjan, da boste s svojo žlahtno krščansko dušo, da boste s svojo žlahtno slovensko dušo postali glasniki naše domovine, glasniki našega naroda in naše duhovne kulture v tem svetu, kjer živite. V moči Svetega Duha še naprej ostanimo zvesti duhovnim koreninam naših očetov in mater.«

Po sv. maši je bila procesija k slovenski lipi pred starodavno cerkvijo in nato pete litanije v cerkvi sv. Brigite Švedske, kratek koncert tria Sestre Budja, ki so ponovno polepsale romanje s svojimi žlahtnimi glasovi. Potem je sledilo srečanje pri sestrah sv. Brigite Švedske, kjer je sledila tudi

zahvala v imenu mariborskega škofa Franca Krambergerja sestram za 30 polnih let služenja slovenski stvari tudi v Vadsteni. Ansambel Študentskih 5 je poskrbel za pristrčno vzdušje pri sestrah in nato še v dvorani, kjer je bil prvi del namenjen kulturnemu srečanju, nato pa je sledila prava slovenska veselica, kjer so se rojaki naplesali, da je bilo veselje. Na binkoštni ponedeljek je bila v Göteborgu sv. maša, pri kateri je vse navzoče ponovno nagovoril Marjan Jezernik. Slovenski dom pa je poskrbel za hrano in pijačo, predvsem pa za slovensko gostoljubje, da so se letošnji gostje iz Slovenije dobro počutili na Švedskem.

Iz srca hvala Marjanu Jezerniku, ki je vodil letošnjo slovesnost in je s kleno besedo nagovoril romarje v Vadsteni, hvala tudi njegovemu spremljevalcu Tomiju za pomoč. Hvala slovenski ambasadorki in njeni spremljevalki za navzočnost v cerkvi ter za pozdrave na vrtu pri sestrah. Hvala Misijškemu pastoralnemu svetu, ki je letos ponovno veliko žrtvoval in hvala vsem njihovim pomočnicam in pomočnikom v Vadsteni, da smo 30-letnico slovenskih romanj v Vadsteno dostojno praznovali. Hvala rojakom iz Köpinga za izvedbo tombole, pa tudi vsem vam za darove za tombolo. Hvala Slovenskemu domu za pomoč v Göteborgu. Hvala ID Slovenija v svetu in Slovenski zvezi na Švedskem za denarno pomoč pri izvedbi tega vseslovenskega srečanja za binkošti v Vadsteni. Zato tudi hvala ansamblu Študentskih 5, ki je poskrbel za pravo slovensko vzdušje v Vadsteni. Bog povrni!

Hvala vsem in vsakemu posamezniku, ki ste iz ljubezni do Boga in sv. Brigite ali pa iz domovinskih nagibov poromali v Vadsteno. Nad vse vas in nad vso slovensko skupnost na Švedskem in v Skandinaviji kliče slovenski dušni pastir božjega blagoslova in želi, da bi Slovenci še dolgo bili razpoznavni kot kristjani in kot rojaki na Švedskem.

11. ŠVEDSKO-SLOVENSKI VZPON V SLOVENSKE HRIBE IN ROMANJE NA BREZJE je letos potekal nekoliko drugače kot prejšnja leta. Prav, saj je bila to 10. obletnica vandranga po slovenskih hribi, in to od 24. do 27. julija 2004. Vlado Pečnik, kovorski župnik in tajnik SKS, je letos prevzel vso organizacijo in vodenje tega štiridnevnega pohoda v hribe okoli Kovorja in Tržiča. Dobrča, Kofce, planina Korošica s pohodom na stari Ljubelj, seveda čisto ob nekdanji avstrijski meji (kakšen občutek je bil v srcih pohodnikov, saj sedaj tam ni več meje, ker je Slovenija od letošnjega 1. maja članica Evropske zveze) in planina Prevala. Povsod eno samo gostoljubje in slovenska postrežljivost v planinskih domovih, da je bilo pohodnikom še toliko lepše v srcih, ko so se vsak dan pozno popoldne podali nazaj v Kovor, kjer je bila

sv. maša in nato večerja, ki so jo pripravili Kovorjani. Za zaključek tega štiridnevnega vandranga pa so Vladovi sorodniki, družina Debeljak iz Podbrezja, poskrbeli za lep glasbeni utrinek, kar je bila pika na i teh pohodov.

Seveda pa to še ni bilo vse. Ker so bili pohodniki blizu brezjanske Marije, je bilo dogovorjeno, da se pridružijo še ostalim rojakom iz Švedske in njihovim sorodnikom iz Slovenije, da zaključijo svoj pohod na Brezjah, pri Kraljici Slovencev. Jože Drolc, radovljiški župnik, tamkajšnji dekan in nekdanji slovenski duhovnik na Švedskem, je vodil slovesno romarsko mašo ter pri njej nagovoril vse romarje, ki so dokaj napolnili klopi v brezjanski baziliki. Sobrat Jože Drolc, Bog povrni za lepo poslanstvo. Prav tako hvala gostilni Mlakar, kjer so poskrbeli za lačna usta in žejna grla. Predvsem pa hvala in vse blagoslove Vladu Pečniku, ki je nosil teže dneva, in njegovim gospodinjam ter vsem Kovorjanom, ki so pomagali doma ali pa na terenu. Prav tako hvala vsem letošnjim jubilejnim pohodnikom za vso pomoč in pozornost drug do drugega, da je bil pohod res enkratno doživetje.

ŠVEDSKO-SLOVENSKI SLOVAR, desetletja pričakovan, je meseca

junija letos končno zagledal luč sveta. Slovar naj bi našel mesto v sleherni slovenski družini, in predvsem tam, kjer se želijo naučiti švedskega kakor tudi poglobiti znanje slovenskega jezika. Slovar je napisala Lena Holmquist, dolgoletna lektorica švedskega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Slovar je dopolnitev Švedske slovnice za Slovence, ki jo je napisala Avguština Budja, rojakinja, ki živi v Landskroni na Švedskem. Za izdajo Švedsko-slovenskega slovarja je poskrbel Znanstvenoraziskovalni center pri SAZU ob sodelovanju Švedske kraljeve akademije. Izdajo pa so denarno podprla privatna podjetja iz Slovenije, ki so tako ali drugače povezana s Švedsko.

Slovar je mogoče kupiti tudi na Švedskem v vseh slovenskih skupnostih, ki se od nedelje do nedelje srečujejo pri slovenskih sv. mašah. V Sloveniji stane s poštnino na Švedsko 461 SEK, na Švedskem pa stane (brez poštnine) 390 SEK.

ZADNJE SLOVO OD MARIJE ROŠKAR IZ GÖTEBORG: Sv. maša zadušnica in slovo od pokojne Marije Roškar je bilo v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu v petek, 27. avgusta, na god sv. Monike, ob 16. uri. Pogreb pokojne Marije pa bo konec oktobra na

Svedski romarji na Brezjah

V Kovorju smo začeli 11. švedsko-slovenskem vzpon na Dobrčo.

humskem pokopališču v župniji Ormož.

V mojem srcu je materina podoba-lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči ...

Ivan Cankar:

Njena podoba (odlomek)

Sedemdeset let je doba našega življenja, osemdeset če smo krepki, je zapisal psalmist. Vse drugo nam je navrženo. Da, vse življenje, naj bo še tako dolgo ali pa zelo zelo kratko, je en sam dar vsemu človeštvu. V veliko tolažbo nam je, ko se poslavljamo od nekoga, ki je izpolnil namen svojega bivanja na zemlji. Posebej, če smo nekoga poznali in smo smeli z njim potovati vsaj del poti.

Očetu Matiju in materi Alojziji Kuster je bila podarjena kot eden izmed šestih biserov, v župniji Ormož, na svečnico leta 1910, na praznik Jezusovega darovanja oziroma srečanja izraelskega ljudstva z Odrešenikom sveta. V katoliški veri vzgojena je na teh trdnih temeljih krščanske vere in omike zrasla v dobro in pošteno kmečko dekle. Ora et labora, molitev in delo (geslo sv. Benedikta, zavetnika Evrope, očeta zahodnega menišтва) sta se prepletala skozi vse njeno življenje. Ko ni mogla več

delati, je še bolj pomnožila molitev rožnega venca, da bi vsaj tako bila v kakšno korist na tem svetu. Izredno nadarjena za učenje žal ni bila deležna nadaljnjih možnosti za poglobljanje v znanost. Vendar je bila vse življenje uka žejna in je rada, dokler je mogla, brala knjige v maternem jeziku. Tudi ona se je skozi vse življenje zavedala Slomškovih besed: »Sveta vera bo di vam luč, materni jezik pa ključ do zveličavne narodove omike« in je po teh besedah živela in ravnala na vsakem svojem koraku. Zato je redno prihajala k sv. maši, dokler je mogla, celo na invalidskem vozičku. In redno je prejemale zakramente sv. obhajila in sv. spovedi.

Pokojna Marija Roškar

Nedeljska sv. maša je bila zanjo zakon, nekaj kar se ne sme nikoli izpustiti. Tudi ko sta s hčerko bivali v Östersundu, sta hodili k sv. maši. Tako se ju spominja od tam tudi sedanji župnik Göran Degen iz Göteborga.

Bila je kot Abraham, ki se je postavil pred Boga in prosil za pravične v Sodomi in Gomori. Bila je kot Mojzes, ki se je postavil pred Boga za svoje ljudstvo, ko je grešilo. Zavedala se je, da nič ne pomaga človeku slava, bogastvo in ne vem kakšen položaj v družbi, ne vem še kako pomemben poklic ali služba, če ni vse to zaznamovano in obogateno s preprosto krščansko vero in ponižnostjo. Celo ljubezen do bližnjih ni tisto, kar bi morala biti, če ni prava krščanska oziroma božja.

V življenju ji je bil Kristusov križ vselej blizu. Vertikala in horizontala, lesena tramova pokonci in počez. To nenehno prizadevanje imeti čist, jasen, lep in urejen odnos do Boga, šele nato bodo medčloveški odnosi krščanski, evangelijski.

Živela je v upanju in pred sabo je imela vselej besede apostola Pavla: »naša domovina pa je v nebesih«, od koder je tudi ona pričakovala in 22. avgusta letošnjega leta pripravljena pričakala Odrešenika, Gospoda Jezusa Kristusa. V petek, 20. avgusta, je prejela poslednje maziljenje, potem ko je življenje počasi ugašalo v njenem telesu. Ko ji je hčerka Marija povedala na uho, da je gospod Zvone prinesel sv. zakramente, se je še enkrat nasmehnila in s tem pokazala svojo srečo ter pripravljenost na poslednje reči, sv. popotnico oziroma poslednje maziljenje.

Kakšen mir in spokojnost sta izžarevala z njenega obraza. In kot je hčerka Marija pripovedovala, je v nedeljo, 22. avgusta, na Gospodov dan in na praznik Device Marije Kraljice, katere ime je nosila in ga tudi vredno izpričala, zgodaj zjutraj za vedno zatisnila svoje oči. Njeno materinsko srce je prenehalo biti. In kako lepo je bilo tudi pokojni Mariji Roškar, ko so jo še zadnjič, še pred smrtjo obiskali njen pravnuk Maximilian in pravnukinja Elina in Emilija. Še zadnji nasmešek jim je podarila in se tako poslovila od njih.

Kaj pomeni imeti starše, družino, dom in toplo gnezdo, kaj pomeni biti zavarovan, razumljen, imeti nekoga, s komer se lahko pogovarjaš, h komur se v težavah lahko tudi zatečeš, ve le tisti, ki ima družino. Pravnukinja Elina je rekla, da so ji njene sošolke zavidale, da ima staro mamo in še mamo stare mame. Da oni sploh nimajo tega izkustva in da se jim zdi lepo, da imajo v njeni družini tak lep odnos med sabo.

Človek sme reči: Gospod vselej poskrbi. Kakor je Marija skrbela že kot majhna deklica za svoje brate in sestre, kakor je skrbno pomagala doma na kmetiji, kakor je

poskrbela za mnoge, je Gospod po njeni hčerki Mariji in z vsemi njenimi poskrbel tudi zanjo.

Na god sv. Monike, matere sv. Avgušтина, se tukaj v Göteborgu na Švedskem s sv. mašo zadušnico poslavljamo od drage sestre v Kristusu, dobre žene in matere, naše velike Slovenke Marije Roškar. Z majhnimi koraki v življenju je prehodila dolgo pot, ki je bila bogata z mnogimi duhovnimi darovi. Iz raznobarnih kamenčkov je naredila čudovit mozaik, podobo krščanske žene in matere, podobo božjega otroka. Velikokrat človek razmišlja o tem, kako si mnogi romarji in turisti ogledujejo kip Pieta, podobo žalostne Matere Božje v cerkvi sv. Petra v Vatikanu, ki drži na svojih kolenih mrtvega Sina. Občudujejo veličino kiparja Michelangela, ki je oživil marmor. V Mariji Roškar pa nemo ter s hvaležnostjo v srcu navzoči pogrebci občudujejo mojstrsko podobo krščanske žene in matere ter imajo v njej zgled, kako je potrebno vzeti zares krščanski poklic in ga na lep način dovršiti.

Mati Marija Roškar, hvala vam za vse molitve, za lep zgled, za vso pričevanje, kako biti božji otrok, kako biti tukaj na zemlji kristjan,

kako biti tudi velika Slovenka, Slovenec. V imenu hčerke Marije hvala za lepo krščansko vzgojo, za lepe nauke, za trdno vero, za dober zgled, za vso zvestobo, za vso pomoč in predvsem za vso ljubezen, kar ste delili iz bogastva svojega lepega krščanskega življenja.

Naj vam bo dobri Bog mili sodnik in bogat plačnik za vse dobro in lepo, kar ste storili v svojem življenju. Gospod naj vam podeli večni pokoj in večna luč naj vam sveti. Počivajte v miru.

Hčerki Mariji, vnukom: Bogdanu in Marku z družinama ter vnuku Martinu in vsem sorodnikom v Sloveniji v imenu Slovenske katoliške misije iskreno sožalje. Hvala vsem, ki ste materi Mariji Roškar stali ob strani, ki ste ji z ljubeznijo in potrpežljivostjo stregli, ki ste na koncu ob njej tudi bedeli in ob smrtni uri za njeno dušo molili! Hvala tudi vsemu zdravstvenemu osebju, ki ste mater Marijo spremljali in ji pomagali, ko je njeno življenje ugašalo, ko je odhajala s tega sveta.

*vaš Zvone Podvinski,
švedski vagabund*

NEMČIJA

Svete maše v mesecu oktobru 2004

STUTTART, sv. Konrad: 3., 10., 17. oktobra ob 16.30; četrta nedelja, 24. oktobra v Esslingenu ob 17. uri; 31. oktobra je peta nedelja, zato ne bo slovenske maše.

BÖBLINGEN, sv. Bonifacij: 3. oktobra ob 9.45.

SCH. GMÜND, kapela sv. Jožefa: 10. oktobra ob 9.30.

SCHORNDORF, kapela pri sestrah: 17. oktobra ob 9. uri.

AALEN, sv. Avguštin: sobota, 17. oktobra ob 11.00.

OZNANILA IZ NAŠIH ŽUPNIJ

HB-BÖCKINGEN, sv. Kilian: sobota, 23. oktobra ob 17.00.

OBERSTENFELD, Srce Jezusovo: 24. oktobra ob 9. uri!

ESSLINGEN, sv. Elizabeta: 24. oktobra ob 17.00.

SLOVENSKI DOM: župnijska pisarna je odprta v torek in petek od 9.00 do 12.00. V torek, sredo in petek tudi od 16.00 do 19.00 ure ter vedno po maši. **SOBOTNA ŠOLA IN ŽUPNIJSKI VRTEC**: Stuttgart: urnik srečanj bomo določili na sestanku s starši v soboto, 25. septembra, ob 10. uri. Najverjetneje bo sobotna šola in tudi vrtec v soboto, 2. in 23. oktobra od 10. do 12. ure v Slovenskem domu.

REUTLINGEN

BAD URACH, sv. Jožef: v soboto, 2. oktobra.

PFÜLLINGEN, sv. Wolfgang: v soboto, 9. oktobra ob 16.45.

GÖPPINGEN: vabljani k sv. maši v Esslingen in v Stuttgart.

Podrobnejše informacije dobite v mesečni prilogi Naše luči Med nami povedano.

Konzularni dnevi-Stuttgart, Sophienstr. 25/II so redno 1. in 3. četrtek v mesecu, v mesecu oktobru so: 7. in 21. od 9.00 do 12.30 in od 13.00 do 16. ure. V novembru so konzularni dnevi 11. in 25. po enakem časovnem razporedu. Tel: 089/543-98-19.

Marko Kremžar:

LETO BREZ SONCA

Navezali smo se drug na drugega, kakor se zunaj ne bi mogli. Lepa je zavest, da se moreš zanesti na fante in može krog tebe, ki skrbe za tvoje dobro, prav kakor ti misliš na njihovo. Kink, bil je nekaj let starejši od mene, mi je pripovedoval, kako je kot nekdanji radiotelegrafist jugoslovanske mornarice opravljal isto delo tudi v Slovenski legiji. Oddajal je z ilegalnim radijskim aparatom redno, prav do konca med drugim tudi zadnja poročila Narodnega odbora zaveznikom. Rad se je spominjal, kako se je vso dobo okupacije skrival pred fašisti, pred nacisti in pred komunisti. Zdaj je na vsakem zaslišanju poslušal, kakor jaz, da je izdajalec.

Stanko Jeraša je bil mlad mož, ki so ga zaprli, če se prav spomnim, kmalu po poroki. Ko sva se spoznala, je že vedel, da njegova mlada žena pričakuje otročka in je komaj čakal novic od doma. Vendar to ni bilo lahko. Takrat nam še ni bilo dovoljeno pisati, pa tudi ne prejemati kakršnih koli sporočil. Ko so bili kasneje dovoljeni prvi paketi, je dobil Stanko med krlji in prepečencem tudi nekaj robcev. Na enem je bilo z ljubečo roko uvezeno ime: Mihec. Seveda je bila novica vir veselja najprej za srečnega očka, v resnici pa za vso sobo. Ta svetel dogodek sem si ohranil zapisan v obliki črtice, ki je bila kasneje objavljena.

Živahni Stanko nam je bil v nekem pogledu vzor pa tudi vir slabe vesti. V vseh sobah, kjer sem bil, je bil sprehod v krogu po sobi del dnevnega reda, ki smo se ga zvesto držali. Tega kroženja ob stenah je bilo konec, vsaj kolikor je meni znano, šele ko so nas kasneje pričeli voditi na sprehod po notranjih dvoriščih jetniškega poslopja. To pa je bila tudi naša edina telovadba. Menili smo, da ne smemo brez potrebe kuriti redkih kalorij, ki nam jih je dajala arestantska menaža.

Stanko pa je trdil, da je treba ohraniti prožnost ne glede na kalorije in je vztrajno telovadil. Ko smo drugi vsako dopoldne mirno gledali v strop ali kako drugače preganjali dolgčas, je on telovadil. Imel je precejšnjo izbiro vaj in tudi tekal je na mestu, da se je potem ves upehan ulegel in nam brez besed očital neaktivnost. Nihče ga ni posnemal, a menda smo vsi občudovali njegovo vztrajnost.

Kmet iz Žužemberka – Vehovec se je pisal – je bil v tej sobi starešina. Rad je delal načrte, kako se bo, ko bo prost, z vso družino preselil na Koroško, kupil zemljo, da bo s svojim rodом pomagal ustaviti prodiranje nemških Avstrijcev v slovensko zemljo. »Kjer raste Vehovčev rod, ni prostora za Nemce!« je trdil in se zaklinjal.

»Kdaj bo to?« sem ga vprašal.

»Ko bodo tile rdeči banditje opravili. Ko bomo spet svobodni ...«

Tudi on je bil po mnenju KP izdajalec.

V tej sobi smo imeli tudi svojega kriminalca. To je bil prvi človek te vrste, ki sem ga srečal v arestu. Kasneje so taki nehali biti redkost, a takrat je bil naš kriminalc še posebnost, vredna pozornosti.

Po poklicu je bil zdravnik in je bil zaprt, ker naj bi umoril ženo. Ležal je pri steni nasproti mene. Če se je s kom pogovarjal, je bilo to s svojima najbližjima sosedoma, tako da sem bil le nema priča tem pogovorom, ki pa so bili v večini primerov monologi. Rekli smo mu »dohtar«. Bil je že enkrat sojen in obsojen, a je čakal na priziv. Kot ugleden mož je imel svoje privilegije. Ko si

(Švica) Ob slovesu od Danice in Gustija Fuksa v Hünenbergu

drugi še nismo upali o paketih niti sanjati, jih je dohtar redno dobival, pa tudi ljubosumno čuval pred nami.

Police iz temnega lesa na steni so bile po vseh sobah navadno lepo prazne. Zanimale so nas le kot skrivališče zahrbtnih stenic. Nad prostorom, kjer je ležal naš kriminallec, pa se je šopiril velik kartonast paket, poln dobrot. Pakete je prejemal kar pogosto. V nobenem ni manjkala poleg drugih priboljškov tudi cela, mastna, pečena kokoš. To je pospravil takoj. Z odprtim paketom pred seboj jo je raztrgal in jedel toliko časa, da so ostale le kosti. Potem se je redno napil vode, kar ni bilo brez hudih prebavnih posledic, ki pa ga niso izužile. Tako je vsakemu paketu sledil kak dan dohtarjevega stokanja in letanja na kiblo, kar pa, moram priznati, med nami ni vzbujalo posebnega sočutja.

V vsem času, kar sem ga lahko opazoval čez širino sobe, ni nikomur od sestradanih sosedov ponudil niti piškota, da ne govorim o klobasi, zaseki, kruhu, jabolkah in podobnih dobrotah, ki jih je prejemal od svoje tako imenovane nove žene.

Včasih ga je kdo podražil: »Dohtar, kako da ti žena pošilja pakete, ali je nisi fental?« Upravičeno se je razhudil, da je to njegova nova žena in da »ta stare« ni fental. Eden od njegovih ožjih sosedov v sobi je bržkone dobro poznal vso zgodbo, ki je bila baje pred časom predmet časopisnega pisanja in se je nekajkrat z njim zapletel v pogovor, kako in kaj je bilo, da je žena umrla in zakaj za njeno smrt krivijo njega. Postalo je jasno, da je mož kar zadovoljen, da je njegova prva boljša polovica odšla »na lepše«, vendar naj bi se to zgodilo brez njegove pomoči. Umrla je zaradi zastrupljenega bombona, s katerim pa naš sojetnik ni imel nič opraviti, kar bo sodnikom dokazal pri obnovitvi razprave. Imel je veliko prednost pred nami. Vedel je, zakaj je zaprt. Pri sebi je imel celo obtožnico, kar nam je dajalo upanje, da bomo morda kdaj tudi mi dobili s podobnim dokumentom svojo krivdo lepo opisano in razloženo.

Dohtar je prebijal dneve s študijem obtožnice. Imel je tudi majhen svinčnik, ki ga ni nikomur posodil, in si zapisoval menda misli za obrambo. Dvakrat na dan je prekinil svojo rutino, ki je bila sicer silno podobna naši, in malical. Ker ni bil ravno asket, je pakete praznil hitreje, kot jih je njegova družica mogla pošiljati, kar ga je spravljal v kronično slabo voljo.

Ko smo gledali njegove privatne pojedine, mu menda ni bil nihče nevoščljiv, čeprav smo bili lačni. Mož je pač spadal med privilegirane stanove. Če mu je morda kdo kaj zavidal, je bilo takih občutkov konec ne le ob opazovanju posledic, ki so jih povzročale omenjene pečene kokoši, marveč kar vsak dan ob desetih dopoldne. Ob tej uri so po mestu zatrobile protiletalske sirene. To je bila medvojna navada. Mesto je ob desetih preizkušalo sirene, s katerimi naj bi opozarjalo prebivalce v primeru letalskih napadov. Nova oblast je to navado ohranjala menda zato, da so zdaj, ko je bilo odpravljeno zvonjenje ob angelovem češčenju, ljudje lahko ob tuljenju siren uravnavali ure. Vsaj za nas arestante je bila sirena ob desetih edina nesporna mera za čas. Ponoči smo sicer slišali udarce ure v zvoniku pri frančiškanih, čez dan pa to ni bilo tako go-tovo.

Ob desetih torej, ko so zatulile sirene, se je naš dohtar pognal kot mladenič na okensko polico, se oprijel rešetk, stopil na prste in napeto gledal na vogal Miklošičeve ceste in ulice, ki je bila prav nasproti naši sobi. Vsa okna jetnišnice so imela poleg rešetk tudi lesene zaslone, ki so otežkočali, a ne onemogočali, kot je dokazal naš dohtar, pogled na svobodo. Tam na okenski polici je ubogi mož stegoval vrat toliko časa, da je zagledal vitko postavo žene, ki mu je zvesto pošil-

*Slovenci iz Švice na
binkoštnem potovanju po
jugu Francije*

jala pakete. Nismo je poznali, a je bila deležna naših simpatij, posebno kadar je bila predmet dohtarjevih samogovorov, ki niso izzveneli vedno v pohvalnem smislu. Nekajkrat, menda zaradi dežja, je ob desetih ni bilo na domenjenem vogalu. Dohtar je bil obupan in ves divji. Glasno je pričel fantazirati, kaj vse ta nezvesta in nehvaležna ženska tisti trenutek počne in kaj bo naredil z njo, ko bo spet zunaj.

Kljub paketu na polici se nam je mož smilil. V primerjavi z njim smo bili politični, čeprav za zaprtimi vrati in zidovi, prosti.

Imeli pa smo med seboj tudi živ primer oznovske nemarnosti ali pa zvitosti. Za ubogega Žitnika, ki je ležal prav pri oknu, je bil vzrok njegovega zapora prav malo pomemben. Važne so bile posledice. Bil je krepak kmet, doma nekje z Barja, bolj majhne postave, ki je rad poudarjal, da ne spada med nas. Pa ne da nas, političnih, ne bi spoštoval, ampak med nas enostavno ni spadal, je protestiral. Tudi ni spadal med kriminalce. Skratka, ni spadal v arest. Zaprt je bil, ker se je pisal Žitnik. Na zaslišanjih so hoteli, naj prizna, da je on eden od voditeljev slovenskih liberalcev in član Narodnega odbora. Mož je trdil, da ni ne liberalec ne klerikalec in da niti pri gasilskem društvu ni odbornik, a oznovci so ga vztrajno spraševali o vseh mogočih stvareh, o katerih ni imel pojma.

Ko sem kasneje v Argentini spoznal sta pravega gospoda Žitnika, sem še težje razumel, kako je mogla vsemogočna OZNA zamenjati tistega majhnega, čeprav krepkega kmetiča s postavnim in precej bolj obilnim predstavnikom liberalne stranke. Res da sta bila oba živahne narave, a pri tem se je podobnost nehala. Ker iz malega Žitnika ni bilo mogoče izsiliti priznanja, so nanj pozabili. Nehali so ga zasliševati in tako je prebival med nami le zaradi svojega priimka. Morda pa je bila vse skupaj le pretveza in so ga imeli zaprtega iz kakega drugega

razloga. Teh novim oblastnikom ni nikoli primanjkovalo.

Večina mojih arestantskih spominov ne sledi kronološkemu zaporedju. Gre za bivanje v okolju, kjer so si dnevi tako podobni, da je popolnoma vseeno, kaj je bilo prej in kaj kasneje. Zapisujem jih, nekatere kot so prisotni v omenjenih zvezkih, druge pa po notranji asociaciji, kot so ostali zarezani v spominu. Ne nameravam jih urejati, ker vem, da bi, čeprav so resnični, kljub urejanju ostali neurejeni.

V začetku septembra – moj zvezek pravi, da je bilo petega v mesecu – je prevzela varstveno službo v zaporih milica. Podivjani stražniki Ozne so odšli. Nova uprava je bila milejša. Obljubili so nam, da bomo smeli pisati svojcem. Res smo 13. septembra to lahko prvič storili. Na dopisnici sem s svinčnikom pisal tetki Eli, da sem še živ. Nisem vedel, da ji je to sporočil že nekaj tednov prej nek oproščeni sojetnik. Ta vest je prišla končno tudi do mojih domačih na Koroško, ki so me imeli za mrtvega.

Kmalu po tem so pričeli prihajati v zapore paketi. To je bilo doživetje!

Ko so nam pazniki sporočili, da bodo kmalu dovoljeni paketi, je v zaporih sicer zavladalo veselje, vendar pa se mene ni prijelo. Za razliko od drugih nisem pričakoval ničesar. Tetka Ela je imela v zaporih moža, strica Karla, in hčerko Donato. Bila je sama z mlajšo hčerko Cveto in brez dohodkov. Od kod naj vzame sredstva za kak paket? Drugega človeka, ki bi vedel,

*(Essen) Veleposlanik
g. Vajgl je izročil državno
priznanje slovenski misiji
v Porurju.*

da sem zaprt in bi mu bil mar, nisem imel – tako sem si mislil.

Ves dan smo poslušali od paznikov, ki so se mi zdeli bolj prijazni, namigovanja, da čakajo pred sodnijo dolge vrste žensk s paketi za jetnike. A dolga vrsta pred vrati je za zapornika tako daleč, kot če bi bila na luni. Nismo upali, da bi paketi kdaj res priromali do nas.

Pa smo se motili. Še isto noč so pričeli pazniki deliti pakete po sobah. Bilo je, kot da bi nosil sv. Miklavž. Pazniki so videli veselje in niso prenehali z delitvijo tudi, ko je bila že trda tema in so bile luči uradno že pogašene. Vrata so sicer zapirali za seboj, ko so oddali kak paket, a lino so puščali odprto, da je svetloba s hodnika omogočala srečnežu, da si je za silo lahko ogledal in vsaj malo tudi poskusil novo obilje. Pravili so, da so spodaj v pritličju cele gore paketov. V sobo so pričeli prihajati zavoji, sicer odprti in pregledani, a vseeno polni dobrot. Prepečenec, zaseka, krljci, sladkor, celo potica, jabolka, sir ... Pokril sem se z odejo čez glavo, de ne bi videl. Hudo mi je bilo, da se nisem mogel od srca veseliti s prijatelji. Ob pogledu na pakete je bila lakota močnejša in osamelost večja.

Kar naenkrat se odpro vrata in paznik zavpije moje ime. Vstal sem. Gotovo bo spet zaslišanje, sem mislil. Stopil sem k vratom, pa so mi porinili v roke paket.

Bil je od tetke Ele. Sedel sem v poltemi s paketom v naročju in če se ne motim, sem imel solze v očeh. Tetka se je kljub temu, da je bila sama in v stiski, spomnila name. Pa so me poklicali še enkrat in potem spet. Drugi paket, še večji od prvega, je bil od naše dobre Ane, tretji od hribske Mici, ki je, Bog ve kako, zvedela zame.

Kdo je bila »hribska« Mici?

To spada sicer bolj v družinsko kroniko kot v zaporniške spomine, a tisti paket, ki sem ga tako nepričakovano dobil iz zunanjega sveta, je tako povezan z otroškimi leti, da

brez skromne osvetlitve ne bi bilo mogoče razumeti veselja, ki mi ga je povzročil.

Kakor sončen otok sredi neurejenih otroških spominov so nedelje, ko smo se peljali na obisk k »hribskim«. Tako smo rekli družini, ki je živela na lepi domačiji nekje v temeniški dolini. Na hribčku, po katerem je imela kmetija ime, zdelo se mi je, da daleč od kake vasi, je stala sredi obdelanih polj, vsaj v mojem spominu, vsa bela, ponosna kmečka hiša, obdana s sadnim drevjem. Z oken je vedno žarelo rdeče cvetje

...

Ko smo se bližali po stezi, so nas že od daleč opazila domača dekleta in nam pritekla naproti. V rokah so nosila nageljne z rožmarinom za mamo, medtem ko je enega dobil ata v gumbnico. Vedno so nas bili veseli. V svetli, prostorni »hiši« je bila v kotu pod »bohkom« že pripravljena miza in na njej potica. Zajtrkovali smo ... Mleko je bilo pravkar pomolženo, vsa hiša je dišala po prazniku.

Fantje so nam razkazali velike zidane hleve, polne govodi in konj, dekleta pa so se rada pobahala s prašiči in s perutnino. Tudi lepe, velike zajce so imeli, po enega ali dva v vsaki zajčnici, pri katerih sem se rad mudil. Že vnaprej sem se veselil sirovih štrukljev, ki bodo za kosilo. Saj smo verjetno kosili še kaj drugega, a pri meni je »hribska« domačija povezana s spominom na čudovite sirove štruklje.

In mlin ob potoku! Spremljal sem brata in domača dekleta po stezi med travniki do črnega mlina z velikim kolesom, ki ga je poganjala voda. Notri je bilo svečano. Kolo je škripalo, visoko gori je tu ali tam počilo med tramovi, bele vreče, polne moke so bile

(London) Skupina mladih iz Maribora pred Našim domom

zložene ob očrnelih stenah, sončni žarki so sijali skozi razpokan les, se lesketali po srebrnih pajčevinah na stropu in spreminjali bel prah, ki se je vrtnčil v zraku med sončnimi in senčnimi prameni, v skrivnostno tkanino polvidnih zaves. Dišalo je po sveži moki ...

Tudi konja sem prvič jahal na »hribu«. Saj ga nisem jahal, le sedel sem na njem. Najprej me je brat Francek držal krog pasu, da ne bi zdrsnil z gladkega rjavega hrbta. Potem so me pa še samega posadili na konja. Dokler je ogromna žival stala pri miru, je šlo. Ko pa se je konjiček naveličal in se pričel pasti, sem zagledal pred seboj dolgi rjavi vrat, po katerem bom zdaj zdaj zdrsel prav do tal, je bilo mojega poguma konec. Močni roki domačega sina sta me pravočasno dvignili in postavili na varno. Pa je bilo vseeno lepo na konju.

Hribsko domačijo, po domače se je reklo »Pri hrib-skem španu«, so upravljali bratje in sestre. Oče in mati sta jim umrla, ko so bili še majhni. Ko je oče, pisal se je Antončič, ležal na smrtni postelji, so otroci sklenili med seboj, da bodo držali skupaj in sami gospodarili in gospodinjali na »hribu.«

Res so dokazali, da so nalogi kos. To sem slišal pripovedovati našega ata, ko sem bil še zelo majhen, pa mi je bilo tako všeč, ko se bratje in sestre razumejo in znajo složno gospodariti na lepi in močni kmetiji, da mi je pripovedovanje ostalo v spominu, čeprav nisem nikdar vprašal, kako so pravzaprav »hribski« Antončiči z nami v zvezi. Tudi za njihov priimek sem zvedel kasneje. Takrat sem vedel le to, da se ata in mama čutita nekako odgovorna za te, takrat že odrasle »otroke«. Morda je bil zame tiste dni svet na hribu v temeniški dolini bliže sanjam in pravljicam kakor sivi vsakdanjosti, kjer žive ljudje s priimki, naslovi ter nerazumljivimi dolžnostmi in zvezami.

Neke nedelje, ko smo bili spet pri njih, je hotela Mici, ki je bila najbolj vesela in razigrana ter je bila po moji nemerodajni presoji na do-

mačiji gospodinja, govoriti z atom in mamu na samem. Kasneje sem izvedel, da ju je vprašala za nasvet. Poročila bi se rada, fanta je imela in ni vedela, ali naj zapusti domačijo in kako naj uredi z brati in sestrami. Meni, ki sem vlekel na ušesa, se je zdelo neumno, da bi se Mici poročila, ko pa se imajo tako lepo. Vendar sta ata in mama menda svetovala drugače.

Res se je Mici poročila in prišla živeti z možem blizu Ljubljane. Leta kasneje sem bil enkrat na njunem domu. Mici je bila ista, a domačija »na hribu« je bila ena sama.

Potem sem z Mici in njeno družino izgubil stik. Tisti večer v zaporu pa je bila njena prisotnost kar naenkrat spet otipljiva. Bog ve, kako je zvedela zame. Njen paket je bil kakor pozdrav iz daljnih, sončnih in napol pozabljenih otroških sanj.

Sedel sem na lesenih tleh sredi paketov. Prijatelji so bili veseli z menoj, saj so vedeli, da nimam doma nikogar od družine, jaz pa sem takrat prvič po dolgih mesecih začutil, da so zunaj zidov ljudje, ki me imajo radi. To odkritje je bilo vredno prav toliko kot čudovite dobrote v paketih.

Kasneje sta se tetka Ela in Ana vrstili in kadar je uprava zaporov le dovolila, sem dobil od ene ali druge hrano, ki mi je pomagala, da sem si povsem opomogel. Njima sem se imel kasneje priložnost zahvaliti. Hribski Mici sem ostal zahvalo dolžan. Ona, ki je že v

(Essen) Ostal bo lep spomin na romanje v Marijino Celje.

večnosti, zdaj ve, njenim dragim pa sem jo lahko izrekel šele po dolgi, dolgi letih.

Res sem imel tudi po očetovi strani dobre sorodnike na Dolenjskem, v hribih nad Šmartnim pri Litiji. Ti kraji so bili med vojno pod nemško zasedbo, brez zveze z Ljubljano, kar je med nami za nekaj časa pretrgalo vsak stik. Nisem vedel, kako so tam preživeli okupacijo in oni niso mogli vedeti, kaj je z nami, kaj šele da bi zvedeli, kje sem. Iz zamera jim nisem pisal, ker nisem vedel naslova pa tudi ne, če so še živi. Ko pomislim, da je trajala vojna za nas Slovence le štiri leta, se mi zdi že kar težko razumljivo, kako globoke razpoke med ljudmi je povzročil in zapustil ta čas. Trajalo je desetletja, da smo mogli begunci vsaj malo obnoviti takrat nasilno potrgane vezi. Tem lepše je bilo, ko smo spoznali, da se v resnici kljub času in razdaljam drug drugemu nismo odtujili.

Kdo vse je tetki in Ani pomagal zbrati hrano, ki je revsi sami nista imeli, ve le Bog. Spomnim pa se, da sta kasneje obe pripovedovali, kako so znani in neznani ljudje prinašali pomoč, ko se je razvedelo, da mi pošiljata pakete. Tetka Ela je s pomočjo dobrih ljudi skrbela tiste čase kar za štiri zapornike: najprej za svojega moža, strica Karla, za hčerko Donato in zame, potem pa še za Cveto, ki so jo zaprli kasneje. Ni ji bilo treba prositi. Čeprav brez sredstev ni nikoli ostala praznih rok. Besede »solidarnost« takrat še nismo poznali, ker smo ji rekli »vzajemnost«, to pa so ljudje gojili nekako samoumevno. Verjetno ker so rasli v časih, ko je bila ta še del skupnega čutenja in ko »nova stvarnost« še ni storila, da je postalo drugače.

Medtem so nas poleg uši vedno huje napadale stenice in tudi bolhe, ki so se množile tembolj, čimbolj smo uničevali njihovo konkurenco. Za to opravilo nismo imeli drugih sredstev kakor prste in potrpežljivost. Proti bolham pa to ni bilo dovolj.

Rešil nas je tifus. Smrt je segla med nas. Eden izmed pripornikov naše sobe je delal v jetniški kurilnici. Nisem ga dobro poznal, ker je hodil le spat med nas. Neke noči se ni vrnil. Iz kurilnice so ga odnesli v ambulanto, kjer je umrl. Tifus!

Kar naenkrat so partizani okrog nas oživel. (Takrat je bila beseda »partizan« med nami splošen pojem, ki je obsegal vse uniformirane predstavnike rdeče oblasti.) Dali so nam milo, krtače, dodatno vodo in drgnili smo celice kot obsedeni. Mraz je bilo, pa so nas neko dopoldne nagnali na dvorišče in slekli do golega. V veliki mrzli kopalnici, opremljeni z vrsto prh, smo se

(Švica) Slovo zakoncev Pernek iz Birra

stuširali, vsaj jaz prvič po mesecih, pazniki so nas posipali s prahom, ki naj bi preganjal uši (na ta način je prišla vest o ameriškem DDT-ju med nas neposredno), med tem so nam v odprtih kotlih na dvorišču prekuhali odeje in obleke. Lepo stuširani in nagi smo na cementnih tleh v prostoru pred kopalnico drgetali od mraza, dokler nam niso vrnil vročih, a še mokrih oblek. Ko smo se vrnil v sobe, smo spet ribali in pometali. Starejši sotrpini so prerokovali, da bomo zaradi mraza, ki smo ga prestali, vsi oboleli za pljučnico, pa so se, hvala Bogu, zmotili. V naši sobi se ni nihče niti prehladil.

Nekako tiste dni smo pričeli dobivati boljšo hrano. Menaža je postala gostejša in tudi kruha je bilo nekaj gramov več. Po teh dogodkih so, če se prav spomnim, uvedli tudi sprehode po dvorišču.

To seveda ne pomeni, da bi bili sprehodi vsakodnevni. Spočetka so bili redkejši, potem bolj pogosti, a ne toliko, da bi se mogli sklicevati nanje kot na kako novo pravico. Spomnim se, da so nas nekajkrat peljali tudi na neko dvorišče, jetnišnica jih je imela več, kamor so bile obrnjene celice na smrt obsojenih. Težko mi je bilo stopati pod okni, za katerimi so sotrpini šteli dneve in ure, ki so jih ločile od smrti. Ko sem se ozrl proti tem zamreženim oknom, sem opazil za šipami blede obraze. Nekajkrat nam je nekdo od znotraj pomahal. Nisem ga prepoznal. Pokimal sem. Več si nisem upal. Komu je mahal? Naj je bil kdorkoli, čutil sem, da mi je blizu.

(Se nadaljuje)

LJUBEZEN

»Med odmorom sem danes pomagal Ani in Andreju rešiti matematično nalogo,« je vesel pripovedoval Luka doma. Pri kosilu so se potem z Lučko, mamo in očkom pogovarjali, kako pomoč drugemu prinese veselje vsem.

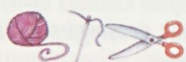
DOG JE NAREDIL VSE IZ LJUBEZNI DO NAS

Ljubiti pomeni storiti nekaj dobrega drugemu, ne da bi zahtevali, da nam on stori nekaj dobrega v zameno. Katera taka dela lahko delamo in na kakšen način? Obiščemo bolnega prijatelja, z veseljem pomagamo staršem, podarimo igračo nekemu, ki je nima ...

Sveto pismo: »Tabita je bila polna dobrih del in je delila miloščino« (Apd 9,36).

NAREDI SAM

PODSTAVEK

1. POTREBUJEŠ:

- KORUZNO PERJE (LIČKANJE),
- DEBELEJŠI SUKANEC,
- ŠIVANKO,
- SPRETNE ROKE.

4. KITKE SEŠIJ MED SABO.

2. SPLETI KITKE IZ KORUZNEGA PERJA.

3. ZAVEŽI KITKE NA ZAČETKU IN KONCU TER JIH ZLOŽI ENO POLEG DRUGE.

5. POREŽI PERJE OB ROBOVIH.

6. DOBIŠ PODSTAVEK ZA LONEC.

“Moj ortoped mi je lani obljubil, da me bo v dveh tednih postavil na noge.”

“In? Mu je uspelo?”

“Ja, pa še kako! Ko sem dobil račun za zdravljenje, sem moral prodati avto in sedaj hodim peš.”

Peter pride na pregled k ortopedu in mu pove, da mu blazno škriplje hrbtenica. Zdravnik ga pregleda in mu predpiše strojno olje.

“Zakaj pa strojno olje?” se čudi Peter.

“Da si podmazujete zaponke na naramnicah, če hočete, da vam ne bo več škripalo.”

Pacient je presenečen nad diagnozo kardiologa.

“Ampak, gospod doktor, jaz sploh nisem vedel, da imam tako hudo srčno napako!”

“No, vidite, kako je dobro, da ste se oglasili pri meni. Če ne bi prišli na pregled, bi veselo živeli in ostareli, ne da bi vedeli, da imate življenjsko nevarno bolezen.”

Pacient je prišel k zobozdravniku in se opravičil:

“Oprostite, ali me lahko sprejmete kljub temu, da sem zdravstveno izkaznico pozabil doma? Veste, zelo me boli zob!”

“Seveda!” je rekel zobozdravnik. “Bova pa vrtala z ročnim vrtalnikom in brez injekcije proti bolečinam!”

“Psa bom prodal.”

“Ali je hud?”

“Ne, saj še ne ve, da ga bom prodal.”

Dva komarja sta se peljala z motorjem, ko je tisti, ki je sedel zadaj, vzkliknil:

“Ustavi se!”

“Kaj pa je?” ga vpraša motorist.

“Muha mi je padla v oko!”

“Za vsako lumparijo, ki jo ušpičijo otroci svojim staršem, starši dobijo siv las,” pojasni mamica Petru.

“No, sedaj pa vem, zakaj ima babica toliko sivih las!”

“Mihec, povej, zakaj si v sosedovega Tončka metal kamenje?”

“Ker ima virozo in nisem upal iti bliže, da bi ga z rokami namlatil!”

Šestletni Mihec in triletni Aleš sta listala po družinskem albumu fotografij. Ko sta prišla do poročnih slik svojih staršev, je Mihec rekel:

“To je pa dan, ko je k nam prišla delat najina mami-ca!”

“Moj oče je mizar. Kaj pa dela tvoj?”

“Vse, kar mu reče mamica.”

V muzeju sta na ogledu tudi dva policista. Kustos razlaga in med drugim reče:

“To je rokoko!”

“Kaj je rekel?” vpraša prvi policist svojega kolega.

“Ne vem. Nisem razumel, ker jeclja.”

“Kako se počutite z novimi očali?” vpraša optik svojo stranko.

“Odlično, srečal sem ljudi, ki jih že leta nisem videl!”

Tone zavarovalniškemu agentu, ki je pozvonil pri vratih:

“Ne, hvala. Ne bom sklenil življenjskega zavarovanja, ker želim, da so na mojem pogrebu žalostni.”

Starejša gospa se razgleduje po nabito polnem avtobusu in dobri veri, da ji bo kdo od moških potnikov odstopil sedež, potem pa glasno ugotovi:

“Nobenih kavalirjev ni več.”

“Ne, gospa, kavalirji so še, ampak prostega sedeža ni več,” se oglasi eden od možakarjev.

“Kam Črnogorka skrije denar pred možem?”

“Pod lopato.”

“Kam pa Bosanka?”

“V knjigo.”

“Pa Slovenka?”

“Položi ga na mizo in reče možu: ‘Pa ga vzemi, če si upaš!’”

Trije polži se sprehajajo in pridejo do roba ceste.

Eden od polžev se odloči, da jo bo prečkal.

“Si nor ali samo nepazljiv?” ga vpraša eden od polžev.

“Zakaj pa?” se čudi.

“Čez dve uri pripelje avtobus!”

401A0 Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. – Naš naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-40721 Hilden pri Düsseldorfu. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). – Informacije dobite pisno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

404A5 Naprodaj je večja nedokončana hiša. Stoji na lepi južni sončni legi v Metliki v Beli krajini. Vse informacije dobite po tel. 0049 (0)89. 476 110 v Münchnu. Cena po dogovoru.

408A1 V okolici Rogaške Slatine (9 km) in blizu Atomskih toplic (10 km) prodam (glej sliko desno) stanovanjsko hišo (voda, telefon, elektrika in asfalt) z gospodarskim poslopjem ali brez njega. Velikost zemljišča okoli hiše po vaši želji. Okvirna cena znaša cca. 60.000 EUR. Informacije po telefonu v Sloveniji 031-340-695.

Spletne strani slovenskih katoliških misij v Evropi

Slovenska katoliška misija na Švedskem:
<http://w1.316.telia.com/~u31627741>

Slovenska katoliška misija Berlin:
<http://www.skmberlin.de>

Slovenska župnija Frankfurt, Nemčija:
<http://home.t-online.de/home/skg ffm/>

Slovenska župnija Mannheim, Nemčija:
<http://www.skm-mannheim.de>

Slovenska župnija Stuttgart, Nemčija:
<http://home.t-online.de/home/skm.st/>

Slovenska katoliška misija v Švici:
<http://www.slomisija.ch>

Elektronski naslovi slovenskih izseljenskih duhovnikov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

ANGLIJA, Stanislav Cikanek, London
cikanek@msn.com

BELGIJA - NIZOZEMSKA, Alojzij Rajk, Eidsen
lrakj@pi.be, lojze@skynet.be

NEMČIJA, Izidor Pečovnik, Berlin
dori@skmberlin.de

Roman Kutin, Augsburg
roman.k@oleco.net

Alojzij Zaplotnik, Essen
azaplotnik@t-online.de

Stanislav Čepelak, Oberhausen
sceplak@t-online.de

Martin Mlakar, Koeln
skm.koeln@t-online.de

Martin Retelj, Frankfurt
skg ffm@t-online.de

Janez Modic, Mannheim
janez@skm-mannheim.de

Stanislav Gajšek, Ingolstadt
skm.in@t-online.de

Zvone Štrubelj, Stuttgart
zvones@gmx.de

Marko Dvořák, Ulm
marko.dvorak@t-online.de

Janez Pucelj, München
zveza-sid@msn.com

ŠVEDSKA, Zvone Podvinski, Göteborg
zvone@telia.com

ŠVICA, David Taljat, Zürich
taljat.david@bluewin.ch

UREDNIŠTVO NAŠE LUČI
zveza-sid@msn.com, beksl@siol.net
RAFAELOVA DRUŽBA
rafaelova.druzba@siol.net

Pristojne prijavne službe v evropskih državah marsikaterega našega izseljenca še vedno vodijo kot jugoslovanskega državljan, čeprav ima le-ta slovenski potni list. Sprememba vpisa državljanstva se pač ne izvrši avtomatično, zato preverite sami na prijavnem uradu svojega bivališča, ali je vpis državljanstva pravilen. Predstavite svoj novi potni list in zahtevajte, da vas vpišejo pod kodo 131, ki je oznaka za Slovenijo. Marsikje z začudenjem ugotavljamo, kako malo slovenskih državljanov objavljajo različne statistike.

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Vsaka beseda od 50 dalje stane 0,50 EUR. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

NAŠA LUČ Glasilo Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj in založnik: DRUŽINA, SI-1000 Ljubljana, p. p. 95 • **Glavni urednik:** Janez Pucelj, München, Nemčija • **Odgovorni urednik:** Ljubo Bekš, Ljubljana • **Uredništvo:** Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438-30-50, faks: 01/438-30-55 • **Uprava:** Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/231-32-41, E-naslov: beksl@siol.net, E-naslov: janez.pucelj@t-online.de
NAROČNINA (v valuti zadefinirane države): Evropska zveza 20 EUR • Slovenija 4.000 SIT • Švedska 200 SEK • Švica 30 SFR • Velika Britanija 15 GBP • Avstralija 35 AUD • Kanada 30 CAD • ZDA 18 USD • Hrvaška 110 HRK
 V ceno izvoda je vračunan 8,5 % DDV. • Revija izhaja tudi s finančno pomočjo Ministrstva za kulturo.
 Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. **Transakcijski račun pri NLB d.d.:** 02014-0015204714, DRUŽINA, d.o.o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASL2X • **Devizni račun pri NLB d.d.:** 01000-0000200097-140-7100-1189115. • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava. **Oblikovanje in grafična priprava:** TRAJANUS, d.o.o., Kranj • **Tisk:** Tiskarna SCHWARZ, d.o.o.

ZVEZA SLOVENSKEGA IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Čikanek

62, Offley Road
LONDON SW9 OLS, GB
tel. in faks (*44) 020 - 7735 6655

AVSTRIJA

Anton Štekl, delegat

Einsiedlergasse 9-11
A-1050 WIEN
tel. (*43) 1-544 2575

Oskrbuje tudi skupnost
v Linzu in Freilassingu

p. mag. Janez Žnidar

Mariahilferplatz 3
A-8020 GRAZ
tel. (*43) 0316 - 71 31 69 37

Janez Žagar

Kirchweg 6, A-6841 Mäder, Vorarlberg
tel. (*43) 05 52 36 21 66
Faks. (*43) 05 52 36 21 666
GSM (*43) 06 64 52 60 667

SPITTAL

A-9800 SPITTAL / Drau
Marienkapelle, Villacherstraße
Jože Andoljšek
tel. (*43) 042 3927 19

BELGIJA - NIZOZEMSKA

Alojzij Rajk

Guill. Lambert laan 36
B-3630 EISDEN
tel. (*32) 089 - 76 22 01
tel./faks. (*32) 089 - 76 22 01
GSM (*32) 0476 - 862 160

Slovenski pastoralni center

Av. de la Couronne 206, Ixelle
1050 Bruxelles

FRANCIJA

Jože Kamin

3, Impasse Hoche,
F-92320 CHÂTILLON
tel. (*33) 1-42 53 64 43
faks (*33) 1-42 53 56 70

Anton Dejak

9, rue Saint Gorgon
F-57710 AUMETZ,
tel. (*33) 3 82 91 85 06

Jože Kamin, delegat

Toni Drašček

14, rue du 5 Decembre
F-57800 MERLEBACH
tel. (*33) 3 87 81 47 82
(Mlin) (*33) 3 87 01 07 01

Štefan Čukman

6, rue Vernier
F-06000 NICE
tel. (*33) 4 93 88 58 51

HRVAŠKA

Zagreb, slovenska skupnost je oskrbovana
iz Slovenije.

ITALIJA

SLOVENIK:

dr. Joško Pirc

Via Appia Nuova 884, I-00178 ROMA
tel. (*39) 06 - 718 47 44
faks (*39) 06 - 718 72 82

MILANO:

Slovenska skupnost je oskrbovana
iz Slovenije.

SRBIJA IN ČRNA GORA

Jože Hauptman

Hadži Milentija 75
11000 Beograd
tel. (*381) 11 435 - 712

NEMČIJA

Izidor Pečovnik

Kolonnenstr. 38
D-10829 BERLIN
tel. (*49) 030 - 784 50 66
faks (*49) 030 - 788 33 39
tel. (*49) 030 - 788 19 24

Alojzij Zaplotnik

Bausemshorst 2
D-45329 ESSEN
tel. (*49) 0201 364 15 13
tel./faks (*49) 0201 364 18 04

Stanislav Čeplak, diakon

Oskarstr. 29
D-46149 OBERHAUSEN
tel. (*49) 0201 364 15 13

Martin Mlakar

Moltkestr. 119 - 121
D-50674 KÖLN
tel. in faks (*49) 02 21 - 52 37 77

Martin Retelj

Holbeinstr. 70,
D-60596 FRANKFURT
tel. (*49) 069 - 63 65 48
faks (*49) 069 - 63 307 632

Janez Modic

Römerstrasse 32
D-68259 MANNHEIM
tel. (*49) 06 21 - 28 5 00
faks (*49) 06 21 - 71 52 106

Stanislav Gajšek

Aventinstr. 25
D-85051 INGOLSTADT
tel. (*49) 0841 - 59 0 76
tel. in faks (*49) 0841 - 92 06 95

dr. Zvone Štrubelj

Staffenbergstr. 64
D-70184 STUTTGART
tel. (*49) 07 11 - 23 28 91
faks (*49) 07 11 - 236 13 31
tel. (*49) 01 78 - 441 76 75

Roman Kutin

Klausenberg 7c
D-86199 AUGSBURG
tel. (*49) 08 21 - 97 9 13
GSM (*49) 01 73 - 59 37 313

dr. Marko Dvořák

voditelj župnijske pisarne
Olgastraße 137
D-89073 ULM
tel. (*49) 07 31 - 27 2 76

Marjan Bečan

Slavko Kessler, past. sodelavec
tel. (*49) 089 - 22 19 41
Janez Pucelj, delegat
tel. (*49) 089 - 21 93 79 00
tel. (*49) 0173 - 9876 - 372
faks: (*49) 089 - 219379016
Liebigstr. 10
D-80538 MÜNCHEN

ŠVEDSKA

Zvone Podvinski

Parkgatan 14
S-411 38 GÖTEBORG
tel. in faks (*46) 031 711 54 21

ŠVICA - LIECHTENSTEIN

mag. David Taljat

Hallwylstrasse 60
CH-8004 ZÜRICH
tel. (*41) 01 301 31 32
faks (*41) 01 303 07 88
GSM (*41) 079 777 39 48

Srečanje v moji domovini

SKM Stuttgart, 8. avgust 2004

Po maši pri sv. Hieronimu na Nanosu

Veselo razpoloženje po skupnem kosilu pri Abramcu

Sproščen nasmeh po lepo doživeti nedeljski maši

ISSN 1408-9726

9 771408 972008